18
2003

Zdarma na CD 10 her a programy pro tvorbu šetřičů obrazovky

Osm stran navíc

počítač pro každého

Nejčtenější počítačový časopis v ČR
55 Kč / 76 Sk

Tipy pro Windows

Levný tisk

RECENZE:

DOMÁCÍ POČÍTAČ:

Teď už vím, jak na to!

- Užitečné klávesové zkratky
- Jak na texty v OpenOffice
- Osnova dokumentu ve Wordu
- Nová prezentace v PowerPointu
- Jak na programy pro výuku jazyků
- Udělejte si vlastní šetřiče obrazovky
- Internetové stránky snadno a rychle
- Otevírání a ukládání dokumentů v Excelu

Křížovka o ceny: Vyhrajte programy na zpracování obrázků

POČÍTAČ PRO KAŽDÉHO | www.ppk.cz
9 771212 072697 18

Vážení čtenáři,

mrzí mne, že už potřetí začínám úvodník stejným tématem, ale doba je taková, a tak mi nic jiného nezbývá: věnujte prosím zvýšenou pozornost obsahu elektronické pošty. Minulý týden se totiž spustila další vlna e-mailových zpráv s nebezpečným obsahem. Tentokrát je červ o to nebezpečnější, že se vydává za bezpečnostní opravu vydanou přímo společností Microsoft. Tím útočí jednak na důvěřivost uživatelů, jednak na jejich snahu udělat všechno pro to, aby jejich počítač byl bezpečný. Nedejte se zmást a takové zprávy s přílohami hned smažte. Společnost Microsoft totiž nikdy žádné opravy jako přílohy elektronické pošty nerozesílá. Opravy provádějte buď prostřednictvím internetových stránek *http://windowsupdate.microsoft.com*, nebo instalací opravných balíčků z důvěryhodných zdrojů (takovým zdrojem je například i CD přikládané k našemu časopisu).

Ani další téma není příliš veselé. Naše vláda v Poslanecké sněmovně (přes prezidentské veto) prosadila nový zákon o DPH, který od nového roku zdraží také telekomunikační služby, a to včetně připojení k internetu. Stane se tak kvůli přeřazení těchto služeb ze snížené (pětiprocentní) sazby DPH do sazby základní (dvaadvacetiprocentní). Jak se tato změna promítne do konkrétních cen, na to si musíme počkat, ale už teď můžeme říci, že to našim snahám o budování informační společnosti moc nepomůže. Ještě štěstí že ve snížené sazbě zůstanou časopisy.

Přes všechny virové bouře a nepříznivé předpovědi vám přeji pěkný barevný podzim.

Ivan Heisler, šéfredaktor

Přenosný obojživelník

Společnost Fujitsu Siemens Computers rozšiřuje své portfolio mobilních zařízení o nový notebook **Lifebook T**. Toto zařízení s 12,1palcovým LCD displejem a technologií Intel Centrino spojuje vlastnosti počítače typu Tablet PC a klasického notebooku. Ultralehký notebook (o hmotnosti pouhých 1,7 kg) lze jednoduchým otočením displeje změnit v počítač typu Tablet PC. Jde o zařízení, které díky dotykovému displeji a operačnímu systému MS Windows XP Tablet PC Edition umožňuje ovládat přístroj prostřednictvím dotykového displeje. Notebook Lifebook T3010 s procesorem Intel Pentium M 1,4 GHz, 256 MB operační paměti, 40GB pevným diskem a operačním systémem Windows XP Tablet PC Edition stojí 78 507 Kč s DPH.

http://www.fujitsu-siemens.cz

Microsoft varuje před virem

Společnost Microsoft varuje uživatele počítačů před novým počítačovým virem červího typu, který se začal šířit internetem. E-mail obsahující vir se snaží vyvolat dojem, že jde o záplatu na software společnosti Microsoft. Vir, označovaný jako Win32/Swen.A (Win32/Gibe.E), se internetem šíří především prostřednictvím e-mailů. Falšuje adresu odesílatele a pokouší se vzbudit dojem, že zpráva přichází z adresy společnosti Microsoft. E-mail se snaží zmást uživatele i grafickou podobou, která připomíná grafiku internetových stránek společnosti Microsoft. Adresy příjemců získává z adresáře Outlooku. Jméno přílohy je náhodné a může mít příponu .exe nebo .zip.

http://www.windowsupdate.com

Myš s novým kolečkem

Velmi praktickým zařízením je rolovací kolečko myši, které se používá k posunu obrazu nahoru a dolů. Společnost Microsoft nyní uvádí na trh myši s vylepšeným rolovacím kolečkem – bezdrátovou myš **Wireless IntelliMouse Explorer** (cena od 1390 Kč s DPH) a verzi drátovou **IntelliMouse Explorer** (1290 Kč s DPH). Vylepšení označené jako Tilt Wheel spočívá v tom, že uživatelé mohou pomocí rolovacího kolečka posouvat obraz i doleva a doprava. To uvítají například ti, kdo často pracují např. s širokými tabulkami. Microsoft také poprvé uvedl technologie, které zlepší spolehlivost bezdrátových periferií a prodlouží životnost baterií až na více než šest měsíců při běžném používání myši. Kromě toho je možné v krajním případě použít pouze jednu tužkovou baterii, aniž se fungování myši naruší.

http://www.microsoft.cz

Nový sportovní web

Internetový portál Seznam.cz a deník Právo představily nový společný projekt – sportovní server *www.sport.cz*. Server Sport.cz bude přinášet nejnovější zprávy ze světa domácího i zahraničního sportu. Náročnějším uživatelům navíc nabídne atraktivní obsah v podobě tematických rubrik, zaměřených na jednotlivá sportovní odvětví (jako je např. fotbal, hokej a atletika); jejich rozsah se bude průběžně zvyšovat. Obsahovou část serveru Sport.cz zajišťuje redakční tým Novinky.cz, který také navrhl výběr informací a způsob prezentace statistik, jež jsou uživatelům k dispozici.

http://www.sport.cz

Sport.cz

Automaty nejen na informace

Společnost IQ Terminal zahajuje výstavbu celorepublikové sítě terminálů, které by měly přinést nový způsob komunikace mezi obchodníky a jejich zákazníky, ale také mezi poskytovateli nejrůznějších placených i neplacených informací a služeb a jejich příjemci. Terminál IQT je zařízení podobné bankomatu a je vybaveno průmyslovým počítačem, tiskárnou cenin, tiskárnou A4, čtečkou čárového kódu a platební jednotkou (díky platební jednotce bude možno objednané služby nebo zboží rovnou zaplatit prostřednictvím platebních karet). Každý z terminálů je propojen komunikační linkou s centrem. Uživatel ovládá terminál prostřednictvím dotykové obrazovky monitoru.

Tímto způsobem si budeme moci například koupit (vybrat, zaplatit a rovnou vytisknout) jízdenku nebo vstupenku, dobít kredit v mobilním telefonu, poslat SMS nebo e-mail, zaplatit složenku či přečíst informace zveřejněné místními orgány státní správy a samosprávy. Možností je hodně a konkrétní nabídka služeb bude záviset na zájmu obchodníků služby touto cestou nabízet.

První terminály najdete u vybraných čerpacích stanic OMV. Počítá se s tím, že do konce roku 2004 dojde k rozmístění jednoho tisíce terminálů na různých místech, jako jsou stanice metra, nákupní centra, nádraží apod.

http://www.iqt.cz

Malý fotoaparát Canon

Společnost Canon uvedla na trh digitální fotoaparát **Digital IXUS i**, který je nabízen ve čtyřech barevných variantách – v perlově bílé, v bronzové, v platinově stříbrné a v černé. Digital IXUS i má čtyřmegapixelový snímač (snímky zachycuje v maximálním rozlišení 2272 × 1704 bodů) a zaujme i malými rozměry (90,3 × 47,0 × 18,5 mm). Hmotnost je pouze 100 gramů. Tento celokovový přístroj umí také zachytit 180sekundové videoklipy (snímky se ukládají na paměťovou kartu SD – v dodávce je karta o kapacitě 32 MB) a má 5,7násobný digitální zoom. Cena bude nižší než 14 000 Kč.

http://www.canon.cz

„Cimrmanův zpravodaj“ na internetu

Příznivci Divadla Járy Cimrmana (DJC) se dočkali jeho nové internetové prezentace. 17. září byl slavnostně spuštěn Cimrmanův zpravodaj, který vytvořila společnost Globe Internet. Na adrese *www.cimrman.at* najdete většinu z Mistrova odkazu, zprostředkovaného souborem DJC.

Internetové stránky ve stylu zažloutlých a tiskově nedokonalých novin ze začátku

CIMRMANŮV ZPRAVODAJ.

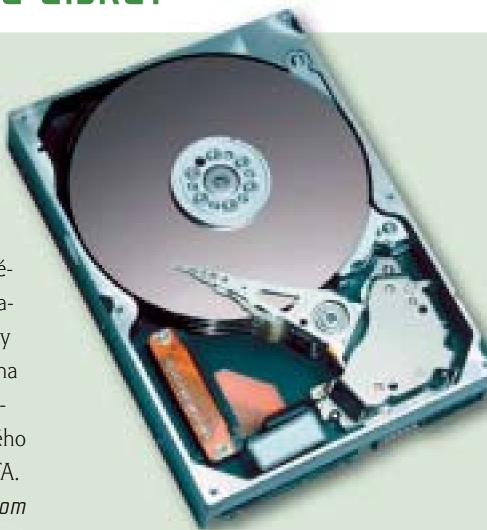
20. století obsahují aktuální informace o souboru, ale také vybrané „aktuality“ z let 1900 až 1908. Cimrmanův zpravodaj představuje členy divadelního souboru a přináší popisy jednotlivých her včetně fotografií a vybraných zvukových a video ukázek. V dalších oddílech najdete mimo jiné části, jako je např. Rejstřík Cimrmanových pojmů, Životopis Járy Cimrmana, Soutěž „Pište s Járou“ a malý internetový obchod, kde si můžete objednat knihy, CD nebo DVD s hrami DJC. V zábavné sekci tohoto webu je připraveno „Cimrmanovo zvukové pekseso“, dále netradiční osmisměrka, po jejímž dokončení je hráč odměněn tematickým spořičem obrazovky, a již zmíněná literární soutěž o lístky na představení DJC.

http://www.cimrman.at

Máte málo místa na disku?

Společnost Maxtor, která je známá výrobou pevných disků pro osobní počítače, nyní uvádí na trh pevné disky s rozhraním Serial ATA (SATA). Jejich úložná kapacita je od 60 GB do 250 GB, takže uspokojí nároky i těch uživatelů, kteří se neustále potýkají s nedostatkem volného místa na disku. Disky Maxtor s rozhraním SATA jsou navrženy tak, aby nabízely vyšší přenosové rychlosti (data uložená na discích jsou k dispozici rychleji), spolehlivější propojení a rychlejší instalaci pevného disku než disky se starším rozhraním ATA.

http://www.maxtor.com

Skenování hračkou

Stolní skener **Umax Astra 4600** (2889 Kč s DPH) ocení díky snadnému ovládání i amatérští uživatelé bez dosavadních zkušeností se skenováním. Jednoduchému ovládání skeneru, který snímá předlohy v maximálním rozlišení 1200 × 2400 dpi, napomáhá přehledný ovladač v češtině a čtyři tlačítka na těle skeneru. Pouhým stisknutím příslušného tlačítka se zahájí skenování, sken se odešle do tiskárny, do e-mailového klienta nebo na fax. Ke skeneru Astra si můžete vybrat skenovací program FineReader Sprint, sloužící pro převedení textu do editovatelné podoby. Pro editaci a další práci s obrázky slouží programy PhotoImpression, PhotoBase a PhotoPrinter. Zajímavou možností je verze **Astra 4600 Silver** (3490 Kč s DPH), která oproti verzi základní obsahuje program SilverFast SE pro skenování a úpravu fotografií (obsahuje např. funkci pro odstranění prachu a škrábanců z naskenovaných obrázků). Na skenery platí dvouletá záruka.

http://www.umax.cz

Inkoustové tiskárny Epson

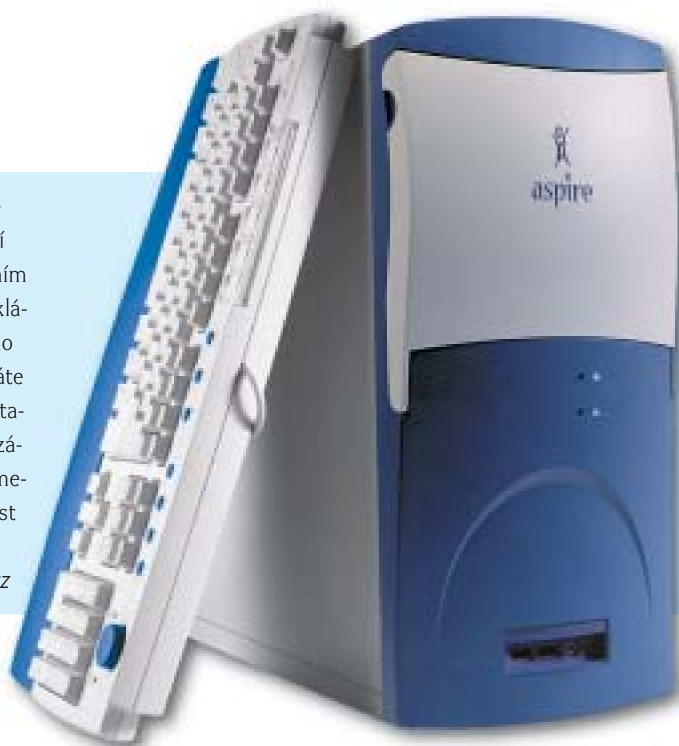
Pro uživatele, kteří mají zájem o barevnou inkoustovou tiskárnu, připravila společnost Epson dvě novinky: **Epson Stylus C64** (4258 Kč s DPH) a **Epson Stylus C84** (5600 Kč s DPH). Obě tiskárny jsou určeny pro nasazení v domácnostech i v malých kancelářích. Jsou vybaveny paralelním a USB rozhraním a k tisku používají čtyři oddělené inkoustové zásobníky – pro každou z tiskových barev CMYK (azurová, purpurová, žlutá, černá) jeden. U náplní si můžete vybrat mezi balením standardním a velkokapacitním. Model C64 vytiskne až sedmnáct černobílých stránek za minutu a umožňuje bezokrajový tisk do velikosti 10 x 15 cm. Podavač papíru pojme sto listů. Tiskárna Stylus C84 tiskne rychlostí až 22 stran za minutu monochromatického textu a 12 stran za minutu v barvě. Umí tisknout bez okrajů až do formátu A4 a zásobník papíru je určen pro 120 listů.

http://www.epson.cz

Multimediální stolní počítač

Společnost Acer uvádí na český trh řadu stolních počítačů **Aspire 8100XP**. Tyto počítače jsou navrženy pro uživatele, kteří potřebují zařízení s vysokým výkonem, multimediálními funkcemi, elegantním designem a s možností přístupu k internetu. Díky multimediální klávesnici je práce s tímto počítačem jednoduchá: stisknutím jednoho tlačítka se prostřednictvím klávesnice připojíte k internetu, ovládáte hlasitost zvuku a můžete spouštět často používané aplikace. Počítače Acer Aspire 8100XP jsou osazeny procesory AMD Athlon a na základní desce je integrován zvuk a grafika. Na výběr jsou optické mechaniky DVD-ROM a CD-RW, operační paměť má minimální velikost 256 MB a pevné disky mají kapacitu min. 40 GB.

http://www.acer.cz

Mirada španělština

Firma LANGMaster je známá především svými multimediálními CD-ROM pro výuku anglického jazyka a studijními slovníky. Výukový program, který vám v tomto článku představíme, je velmi dobrým důkazem toho, že připravit kvalitní produkt „umí" tato firma i pro další jazyky.

Krabice s programem obsahuje nejenom čtyři cédéčka s programem samotným (první cédéčko je instalační, zbylá tři obsahují data), ale i sluchátka s mikrofonem. Výukový kurz vychází z osvědčené řady učebnic Mirada a Bien Mirada nakladatelství Max Hueber Verlag Gmbh.

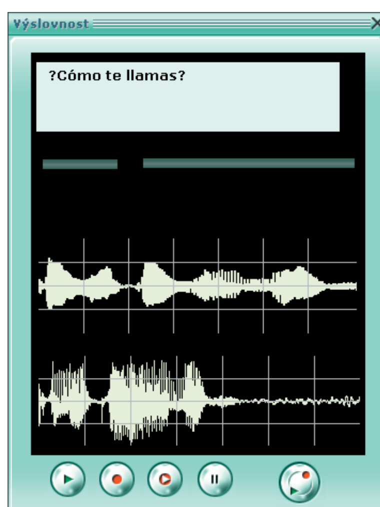
Instalace programu

Instalace programu je velmi snadná, před vložením instalačního cédéčka je však zapotřebí opsat si z něj tzv. *produktový klíč*, na který budete v průběhu instalace dotázáni. Během instalace musíte ještě určit, zda chcete zvolit instalaci *minimální*, *doporučenou*, nebo *maximální*. V každém případě budete muset při instalaci vložit do mechaniky všechna cédéčka. Pokud máte dostatek volného místa na pevném disku (cca 500 MB), doporučujeme vám zvolit maximální instalaci; pak totiž nemusíte při výuce vkládat cédéčka do mechaniky.

Abyste mohli program používat i po uplynutí třiceti dnů, je zapotřebí jej zaregistrovat a aktivovat. Registraci můžete provést pomocí on-line připojení k internetu, e-mailem, zasláním registračního lístku klasickou poštou nebo telefonicky prostřednictvím bezplatné telefonické linky.

Rozsah výukových materiálů
Celý kurz obsahuje 160 hodin výuky, přes 450 stránek textu, 650 cvičení, více než 4000 slovíček a frází a 1100 obrázků a fotografií.

Práce s programem

Pro usnadnění studia a pro správný postup při studiu je připraven výukový plán, který uživatele provede celým kurzem. Kdykoliv však máte k dispozici také obsah kurzu, a tedy i možnost vlastního výběru, kterou látku chcete prostudovat.

Celý výukový kurz je rozdělen do osmnácti lekcí. Každá lekce obsahuje tři kapitoly (A, B a C), slovní zásobu příslušné lekce a závěrečnou rekapitulaci obsahu lekce. Jednotlivé lekce obsahují několik cvičení s výukovými materiály – příklady praktické konverzace nebo opakovací cvičení.

Pro podporu výuky slovní zásoby je k dispozici nástroj Re Wise, který po určitém časovém intervalu pomocí opakování výrazně zvyšuje efektivitu učení, tedy zapamatování probírané slovní zásoby. Dalším pomocníkem pro výuku slovíček je glosář s rychlým fulltextovým vyhledáváním.

Program také poskytuje velmi efektivní nástroj pro nácvik správné výslovnosti; tento nástroj využívá moderní technologii IBM Via Voice pro rozpoznávání řeči.

Závěr

Výukový program Mirada španělština je určen jak pro začátečníky, tak i pro středně pokročilé a pokročilé. Vzhledem ke kvalitnímu obsahu, rozsahu výukových materiálů a příznivé ceně by neměl chybět nikomu, kdo chce zvládnout základy španělštiny, ani tomu, kdo se chce v tomto jazyce dále zdokonalovat.

-vrba

Mirada španělština

Dodává/Poskytl: LANGMaster, www.langmaster.cz, zelená linka 800 221 111

Minimální požadavky na počítač: Pentium 166 MHz, 64 MB RAM, asi 30 MB volného místa na disku, zvuková karta, Windows 95, 98, ME, 2000, XP nebo NT 4.0.

Orientační cena: 1999 Kč včetně DPH.

Metoda Re Wise
Vylepšená metoda Re Wise slouží k učení slovíček a frází. Základní ideou je zachovat v paměti co nejvíce naučených slovníček a frází a současně minimalizovat počet nutných opakování.

Rozpoznávání řeči systémem IBM Via Voice
Technologie IBM Via Voice, která je do tohoto výukového kurzu integrována, umožňuje používat hlasový vstup nejen pro intenzivní nácvik výslovnosti, ale také pro ovládání kurzu a interaktivní práci se cvičeními.

Dumejte, hádejte, hlavu si lámejte!

Hádanky & Hlavolamy

Zajímavé úlohy pro děti i dospělé

Vydal/Poskytl: Albatros, Praha.
http://www.albatros.cz

Cena: 299 Kč

Pro název článku jsme si vypůjčili podtitul zajímavého CD-ROM nakladatelství Albatros. Titul Hádanky & Hlavolamy vytvořilo Studio DADA a my vám jej aspoň stručně představíme.

Albatros nabízí nejen knihy...

Aktivity Albatrosu, to jsou především desítky a desítky krásných dětských knih. Avšak toto nakladatelství má co nabídnout i zájemcům o hodnotné multimediální tituly – jde např. o úspěšné CD-ROM tituly Naší přírodou, Obrázky z českých dějin a pověstí, 12x OKO, Rozum do kapsy, Hrajeme si s Krtkem.

Rébusy a záhady

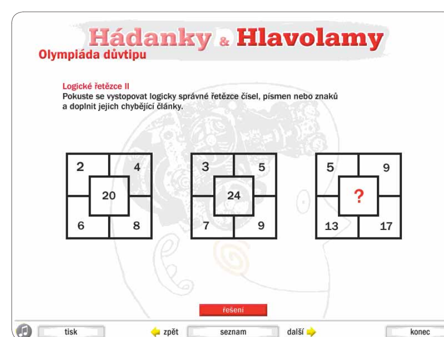
Kdo rád řeší různé rébusy a záhady, toho jistě potěší nový CD-ROM titul Hádanky & Hlavolamy. Jde o zajímavou sbírku více než sto padesáti někdy zdánlivě neřešitelných záhad, logických úloh a šachových hříček.

Sbírka je rozdělena na sekci Hádanky (53) a na sekci Hlavolamy, která je dále členěna na části Olympiáda důvtipu (65), Na šachovnici (24) a Animované hlavolamy (15).

Stačí je jen spočítat.

Vždyť je to tak snadné.

Po spuštění programu vás čeká jednoduché menu. Jednotlivé úlohy si můžete vybrat buď postupným listováním, nebo z připraveného seznamu, v němž je u jednotlivých úloh navíc označen stupeň jejich obtížnosti podle hodnocení autorů. Ale ruku na srdce: až budete znát řešení všech úloh, budou se vám asi zdát všechny skoro stejně snadné.

Jaké záhady na vás čekají? Některé budete možná dokonce znát, jen si právě nebudete moci vzpomenout, jak to je s jejich řešením – však to všichni znáte. A co ty ostatní? Čekají na vás oblíbené zápalkové úlohy, doplňování logických řetězců, zapsání čísel pomocí jiných číslic, odměřování objemů, dělení čtverce na stejné díly, nebo naopak skládání různě tvarovaných hracích dílků do čtverce, luštění různých šifer apod. Řada úloh je připravena ve více variantách, které se před vámi objeví po volbě tlačítka „znovu".

Patnáct animovaných úloh můžete řešit přímo na obrazovce (doporučujeme vždy si přečíst návod, jak s animací správně pracovat), obdobně můžete připravené úlohy nad šachovnicí řešit na šachovnici počítačové.

Pokud úlohu dokončíte, nebo její řešení vzdáte (což podle nabídky voleb programu autoři CD přímo předpokládají), můžete si ověřit nebo zjistit, jaké je správné řešení. U výsledků však bohužel není uvedeno jejich odvození.

Některé úkoly vyřešíte asi velmi rychle, hned po prvním přečtení, tak říkajíc „přímo z chodu", většinou však budete při hledání správného řešení potřebovat tužku a papír, někdy i další pomůcky. Samozřejmě však musíte mít vždy ten správný „selský" rozum a někdy i trošku štěstíčka a dostatek trpělivosti a důslednosti.

Než vyřešíte všechny úlohy CD-ROM Hádanky & Hlavolamy, jistě se dost zapotíte, ale také si procvičíte svůj ostrovtip. Nudit se rozhodně nebudete.

Milan Pola

Levný tisk pomocí levných tiskáren

Laserové tiskárny jsou v oblasti tisku synonymem pro kvalitu, rychlost a nízké provozní náklady. V případě osmi testovaných laserových tiskáren k těmto přednostem připočtěte ještě jednu: nízkou pořizovací cenu. Zaměřili jsme se totiž na modely s cenou do 10 000 Kč včetně DPH.

Pro domácí uživatele jsou při pořizování nové tiskárny největším lákadlem velmi nízké ceny inkoustových tiskáren, které pořídíte i za méně než 3000 Kč včetně DPH. Inkoustové tiskárny navíc standardně tisknou barevně, takže je lze využít i pro tisk obrázků a fotografií. Jejich velkým neduhem jsou však vysoké provozní náklady (vytištění černobílé textové stránky A4 vyjde cca na 2 koruny, barevný tisk je samozřejmě ještě dražší), takže mnoho uživatelů, kteří barevný tisk nevyužívají nebo kteří tisknou větší množství dokumentů, dají přednost tiskárně laserové.

Testované tiskárny a jejich ceny

Ceny laserových tiskáren jsou dnes na velmi přijatelné úrovni, takže v testu se nám sešlo celkem osm tiskáren, které se i s daní vejdou do cenového limitu 10 tisíc korun. Jedná se o modely monochromatické (netisknou barevně) formátu A4. Nejlevnější z nich je s pořizovací cenou 5722 Kč s DPH tiskárna Samsung ML-1510, která je následována tiskárnami Minolta PagePro 1200W (6087 Kč s DPH), Canon Laser Shot LBP-1120 (6190 Kč s DPH) a HP LaserJet 1010 (6991 Kč s DPH). Nejdražšími tiskárnami v testu jsou Samsung ML-1750 (8162 Kč s DPH), HP LaserJet 1012 (8490 Kč s DPH), Minolta PagePro 1250E (9137 Kč s DPH) a OKI B4200 (9748 Kč s DPH). Tyto ceny jsou platné na konci září 2003, s uvedením novějších modelů se můžete dočkat dalšího poklesu cen.

Připojení k počítači, snadná instalace

Pro připojení tiskárny k počítači se využívá rozhraní USB nebo rozhraní paralelní. Oběma těmito rozhraními je z osmi testovaných tiskáren vybavena přesná polovina – tedy čtyři tiskárny: Minolta PagePro 1200W i Minolta 1250E, OKI B4200 a Samsung ML-1750. Ostatní čtyři tiskárny nabízejí pro připojení k počítači pouze rozhraní USB. To je důležitá informace např. pro uživatele, kteří na svém počítači provozují operační systém Windows 95 nebo Windows NT 4.0, jenž rozhraní USB nepodporuje. Při nákupu tiskárny si kupte i kabel, kterým budete tiskárnu k počítači připojovat, neboť ani v jednom případě tento kabel není k tiskárně přiložen.

Vlevo je zdířka pro rozhraní paralelní, vpravo je zdířka pro rozhraní USB.

Tiskárny jsme testovali na počítači s operačním systémem Windows XP Professional, několik z nich jsme namátkou připojili i k počítači se systémem Windows 98 a ani jednou jsme se nesetkali s problémem se zprovozněním tiskárny. Také založení tonerových náplní do tiskárny nebude činit potíže, tento postup je názorně popsán v manuálech. Ovladače tiskárny velmi snadno nainstalujete z přiložených instalačních CD a po restartu počítače jsou tiskárny připraveny k provozu. U tiskáren Minolta a OKI se navíc můžete těšit na ovladač komunikující v češtině.

Rychlost tisku

Cenové rozdíly se projevují např. na rychlosti tisku – čtveřice levnějších tiskáren má rychlost tisku od 10 stran do 14 stran za minutu, nejdražší tiskárna v testu (OKI) má tiskový mechanismus koncipovaný na tisk maximální rychlostí 18 stran za minutu. A jak je zřejmé z tabulky, v níž uvádíme naměřené hodnoty, tato tiskárna papírové předpoklady rychlostního šampiona naplnila i v praktickém provozu. Zvítězila ve třech z pěti provedených tiskových úloh, při nichž jsme zjišťovali čas potřebný na vytištění první stránky formátu A4 textového souboru, dobu pro vytištění 10stránkového textového dokumentu s logem, čas tisku pětistránkového grafického dokumentu, čas tisku fotografie A4 a dobu potřebnou pro vytištění 18 stránek souboru PDF.

K vyšší rychlosti tisku přispívá i paměť tiskárny – nejmenší velikost paměti (512 KB) má tiskárna Canon, 2MB paměť vypomáhá tiskárně Samsung ML-1510. Ostatní tiskárny s výjimkou modelu Minolta PagePro 1250E (ta má 16MB paměť) disponují standardně 8 MB paměti.

U tiskárny Minolta PagePro 1250E se musíme pozastavit i z dalšího důvodu. Je to totiž jediná tiskárna v testu, která je připravena i pro tisk z operačního systému DOS – ostatní recenzované modely jsou tzv. GDI tiskárny, které tisknou z prostředí operačního systému Windows.

Obě tiskárny Minolta jsou zajímavé i tím, že výrobce na ně poskytuje tříletou záruku. Na ostatní tiskárny se vztahuje dvouletá garanční doba.

Rozlišení a kvalita tisku

Při testování jsme se kromě rychlosti tisku zaměřili samozřejmě také na kvalitu tisku. Při tisku textu dosahují všechny recenzované modely výborné kvality. Pouze při tisku velmi malých fontů písma jsou při sledování pod lupou patrné jisté rozdíly. Z testovaných tiskáren se nám nejvíce líbily textové výstupy pořízené tiskárnami OKI B4200, Samsung ML-1510 a Minolta PagePro 1200W. Při hodnocení výstupů s grafy a obrázky kupodivu projevily největší schopnost rozlišit jemné odstupňování škály šedé barvy ty tiskárny, které jsou nejlevnější: Canon Laser Shot LBP-1120, HP LaserJet 1010 a Samsung

ML-1510. Pro tisk fotografií testované tiskárny určeny nejsou, ale občas se fotografie v různých dokumentech objeví. Proto jsme na tiskárnách vytiskli v nejlepší dostupné kvalitě i fotografii formátu A4, která nám kromě hodnocení kvality tisku posloužila i při hodnocení rychlosti tisku. Nejlépe si s touto úlohou po stránce kvality poradila tiskárna OKI B4200. U všech provedených testů jsme použili běžný kancelářský papír.

Kvalita tisku záleží na rozlišení tiskárny, tedy na její schopnosti umístit na tištěnou plochu co nejvíce obrazových bodů. Jednotkou pro rozlišení je dpi (dot per inch – body na palec), jež udává počet bodů, které umí tiskárna umístit na 1 palec, což je 2,54 cm. Čtyři tiskárny z našeho přehledu tisknou v rozlišení 600 × 600 dpi, tiskárny Minolta tisknou v rozlišení 1200 × 1200 dpi a u modelů OKI a Samsung ML-1750 udávají výrobci rozlišení 600 × 1200 dpi. V praktickém provozu při použití běžného papíru se však schopnost tisku ve vyšším rozlišení příliš neprojeví. To potvrdila např. tiskárna Samsung ML-1510 při tisku textu či levné tiskárny s rozlišením 600 × 600 dpi v testu tisku dokumentu s obchodní grafikou.

Náklady na tisk

Jak jsme se zmínili hned v úvodu, laserové tiskárny se vyplatí také díky nízkým provozním nákladům. Ty jsme vypočítali z ceny tonerových náplní a tiskového válce a z počtu stran formátu A4, které je tonerová kazeta při 5% pokrytí strany A4 schopna potisknout. Údaj o počtu stran, na které jedna tonerová náplň vystačí, jsme převzali z informací, které podává výrobce. Do této kalkulace jsme nepočítali spotřebu elektřiny ani náklady na papír. Ceny za tonerovou

Canon Laser Shot LBP-1120 ±

+ nízká cena
+ výborná kvalita tisku obchodní grafiky

– pomalý tisk

náplň (případně za tiskový válec) jsou spolu s náklady na tisk jedné strany A4 uvedeny v tabulce.

Z ní vyplývá, že nejnižší náklady na tisk má model OKI B4200 – vytištění jedné strany vás přijde cca na 70 haléřů. Za touto tiskárnou následují s cenou 74 haléřů za vytištěnou stranu obě tiskárny Samsung. Na dalších místech se umístily tiskárny HP (0,88 Kč), Canon (0,89 Kč) a startovní pole uzavírají tiskárny Minolta.

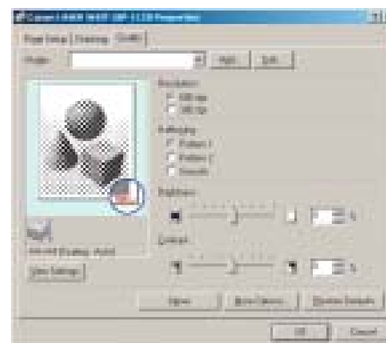
Vítězové testu

Z osmi testovaných tiskáren jsme nakonec vybrali dva modely, kterým jsme udělili ocenění Tip PPK. Z levnějších tiskáren je to **Samsung ML-1510**, který je s cenou 5722 Kč s DPH dokonce nejlevnější tiskárnou v testu. Velmi dobré výsledky podala jak v rychlostních, tak v kvalitativních testech – obzvláště se nám líbily její textové výstupy a výtisky obchodní grafiky. Svou roli sehrály i nízké provozní náklady. Pokud požadujete za cenu do 10 000 Kč co nejrychlejší tiskárnu s velmi kvalitním výstupem, doporučujeme model **OKI B4200**. Nejenže byl v našich testech nejrychlejší, ale také výtisky měly výbornou kvalitu. To vše s nízkými provozními náklady a s česky komunikujícím ovladačem.

-mse

Canon Laser Shot LBP-1120

Tiskárna Canon Laser Shot LBP-1120 s cenou 6190 Kč s DPH osloví uživatele, kteří do nové tiskárny chtějí investovat co nejméně peněz. Tato tiskárna má pouze 512 KB paměti a udávanou rychlost tiskové mechaniky 10 stran za minutu. To je z celého startovního pole nejméně a také se to projevilo v našich rychlostních testech – ve třech z pěti provedených testů obsadil Canon poslední místo. Tiskárna tiskne v rozlišení 600 × 600 dpi a oproti ostatním recenzovaným tiskárnám jsou výtisky celkově o něco světlejší. To je patrné hlavně při tisku obrázků, fotografií a grafů. Na druhou stranu tiskárna velmi dobře rozpoznává i malé rozdíly ve škále šedi a testovací dokument obsahující obchodní grafiku dopadl na výbornou. Na tiskárně není tlačítko pro zrušení úlohy; pokud chcete probíhající úlohu pozastavit

Ovladač tiskárny Canon.

	Canon Laser Shot LBP-1120	HP LaserJet 1010	HP LaserJet 1012	Minolta Page Pro 1200W	Minolta Page Pro 1250E	OKI B4200	Samsung ML-1510	Samsung ML-1750
Cena s DPH	6190 Kč	6991 Kč	8490 Kč	6087 Kč	9137 Kč	9748 Kč	5722 Kč	8162 Kč
Poskytl	Canon CZ, s. r. o.	Hewlett-Packard, s. r. o.	Hewlett-Packard, s. r. o.	Minolta, s. r. o.	Minolta, s. r. o.	OKI Systems, s. r. o.	Libra Electronics, s. r. o.	Libra Electronics, s. r. o.
WWW adresa	www.canon.cz	www.hp.cz	www.hp.cz	www.minolta.cz	www.minolta.cz	www.oki.cz	www.libra.cz	www.libra.cz
Záruka	2 roky	2 roky	2 roky	3 roky	3 roky	2 roky	2 roky	2 roky
Technické parametry								
Rozlišení (dpi)	600 × 600	600 × 600	600 × 600	1200 × 1200	1200 × 1200	600 × 1200	600 × 600	600 × 1200
Udávaná rychlost tiskové mechaniky	10 str./min.	12 str./min.	14 str./min.	12 str./min.	17 str./min.	18 str./min.	14 str./min.	16 str./min.
Rozhraní	USB	USB	USB	Paralelní, USB	Paralelní, USB	Paralelní, USB	USB	Paralelní, USB
Standardní paměť tiskárny	512 KB	8 MB	8 MB	8 MB	16 MB	8 MB	2 MB	8 MB
Kapacita vstupního zásobníku papíru	125	150	150	150	250	250	250	250
Cena tiskové kazety	2220 Kč	1760 Kč	1760 Kč	Tiskový válec: 3282 Kč; tonerová náplň na 6000 stran: 4502 Kč; na 3000 stran: 2794 Kč	Tiskový válec: 3282 Kč; tonerová náplň na 6000 stran: 4502 Kč; na 3000 stran: 2794 Kč Kč	Tiskový válec: 5937 Kč; tonerová náplň: 1163 Kč	2233 Kč	2233 Kč
Kapacita tonerové náplně (5% pokrytí strany)	2500 stran	2000 stran	2000 stran	6000 stran, 3000 stran	6000 stran, 3000 stran	2500 stran	3000	3000
Náklady na tisk strany A4	0,89 Kč	0,88 Kč	0,88 Kč	Náplň na 6000 stran: 0,91 Kč; náplň na 3000 stran: 1,10 Kč	Náplň na 6000 stran: 0,91 Kč; náplň na 3000 stran: 1,10 Kč	0,70 Kč	0,74 Kč	0,74 Kč
Naměřené hodnoty (min:sec)								
Tisk první stránky	0:20	0:12	0:12	0:20	0:16	**0:09**	0:13	0:13
Rychlost tisku (10 × A4 text s logem)	1:17	0:55	0:50	1:04	0:49	**0:37**	0:51	0:48
Čas tisku grafického dokumentu (5 × A4)	0:44	0:29	**0:26**	1:11	1:20	0:28	0:31	0:29
Čas tisku fotografie A4	0:20	0:18	0:39	0:40	2:09	0:23	0:16	**0:13**
Čas tisku dokumentu PDF (18 × A4)	2:04	1:32	1:20	1:37	1:17	**1:11**	1:18	1:20

nebo ukončit, musíte tak učinit prostřednictvím ovládacího programu z počítače. Tento program na rozdíl od modelů Minolta a OKI komunikuje s uživatelem v angličtině, ale je snadný na ovládání, takže by s ním žádný uživatel neměl mít vážnější potíže.

Canon je jediná tiskárna v testu, která má zásobník papíru i výstup výtisků na horní straně. Vstupní zásobník pojme 125 listů papíru. Tonerová kazeta obsahuje i tiskový válec, náklady na vytištění jedné strany A4 jsou cca 89 haléřů.

HP LaserJet 1010

+ výborná kvalita tisku obchodní grafiky
– kvalita tisku fotografií

HP LaserJet 1010, LaserJet 1012

Tiskárny HP LaserJet 1010 a LaserJet 1012 jsou na první pohled od sebe nerozeznatelné, používají také stejnou tonerovou kazetu, obsahující i tiskový válec. Stejný je také ovládací program tiskárny, který je v angličtině. Obě tiskárny mají optické rozlišení 600 × 600 dpi, pomocí softwarového vylepšení můžete u modelu LaserJet 1012 v nejlepší kvalitě zvolit režim simulující rozlišení 600 × 1200 dpi. Rozdíl mezi oběma tiskárnami je v rychlosti tiskové mechaniky: model LaserJet 1010 (6991 Kč) tiskne maximální rychlostí 12 stran za minutu a tiskárna LaserJet 1012 (8490 Kč) má maximum 14 stran za minutu. Do této řady patří i tiskárna LaserJet 1015, která na rozdíl od recenzovaných modelů má navíc paralelní rozhraní, umí tisknout i z operačního systému DOS, má 16 MB paměti, ale svou cenou 10 490 Kč přesahuje stanovenou hranici 10 tisíc korun.

HP LaserJet 1012

+ rychlost tisku
– kvalita tisku fotografií

Minolta PagePro 1200W

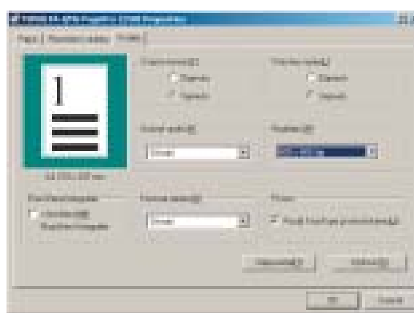
+ nízká cena
+ výborná kvalita tisku textu
+ český ovladač tiskárny
+ tříletá záruka

– náklady na tisk

Vstupní podavač papíru pojme 150 listů a je sklopný, takže v době nečinnosti zabere na stole méně místa. Rychlost tisku je u tiskárny LaserJet 1012 podle předpokladů o trochu rychlejší, ale není nijak výrazná, takže z tohoto hlediska se jako výhodnější jeví LaserJet 1010, který je o 1499 Kč levnější. V testu tisku fotografie byl dokonce rychlejší než LaserJet 1012 – to bylo způsobeno právě možností zvolit u modelu 1012 rozlišení 600 × 1200 dpi. Rozdíl v kvalitě je ve prospěch modelu 1012, ale výstupy fotografií ani přesto nepatří k nejsilnějším stránkám této tiskárny. Naopak tiskárna LaserJet 1010 příjemně překvapila při tisku obchodní grafiky.

Minolta PagePro 1200W, PagePro 1250E

Také společnost Minolta nominovala do testu dvě tiskárny. Model PagePro 1200W stojí 6087 Kč s DPH a za tiskárnu PagePro 1250E zaplatíte 9137 Kč s DPH. Obě tiskárny mají jak rozhraní USB, tak rozhraní paralelní a obsahují ovladače v české verzi. Tím se v rámci tohoto testu může pochlubit už jen tiskárna OKI. Obě tiskárny Minolta mají jako jediné v testu optické rozlišení 1200 × 1200 dpi a tříletou záruční lhůtu. Přitom model 1200W patří s cenou 6087 Kč k nejlevnějším laserovým tiskárnám vůbec. Tiskárna 1250E je cenově posazena o trochu výše, ale na rozdíl od všech ostatních tiskáren v testu umí tisknout nejen z prostředí Windows, ale i z operačního systému DOS. Zajímavá je také řešením odpojitelného vstupního podavače papíru s kapacitou 250 listů, ten však zabere dost místa, a tak se jako praktičtější jeví sklopný zásobník papíru u modelu 1200W – ten pojme 150 listů papíru.

Ovladač tiskárny Minolta PagePro 1250E.

Minolta PagePro 1250E

+ český ovladač tiskárny
+ tříletá záruka
+ tisk z prostředí DOS

– náklady na tisk
– rozměrný vstupní zásobník

Rychlost tiskové mechaniky je u modelu 1200W 12 stran za minutu a u tiskárny

OKI B4200

+ výborná kvalita tisku
+ rychlý tisk
+ český ovladač tiskárny
+ zásuvný vstupní zásobník papíru
+ nízké náklady na tisk

1250E 17 stran za minutu a obě tiskárny si v rychlostních testech vedly velmi zdatně – výjimkou byl tisk pěti stránek obchodní grafiky a tisk fotografie formátu A4. Příčinou je volba nejvyšší kvality, a tedy rozlišení 1200 × 1200 dpi; u tiskárny 1250E je příčinou i ovladač, který nespoléhá pouze na výkon počítače. Při použití výkonného počítače s 3GHz procesorem Pentium 4 a 512 MB paměti měly ostatní tiskárny určené pro tisk z prostředí Windows oproti této tiskárně výhodu. Kvalita tisku je dobrá, výbornou kvalitou tisku textu nás zaujal model 1200W. U obou tiskáren se používají stejné tiskové válce i tonerové náplně (ty jsou ve dvou variantách: s kapacitou pro 3000 stran a pro 6000 stran). I při použití cenově výhodnější tonerové náplně s větší kapacitou však náklady na tisk vycházejí ve srovnání s ostatními tiskárnami dráž: na 91 haléřů za výtisk.

OKI B4200

Nejdražší tiskárnou v testu je s cenou 9748 Kč s DPH model OKI B4200. Za tuto cenu však má také co nabídnout: s rychlostí tiskové mechaniky o maximu 18 stran za

Ovladač tiskárny OKI.

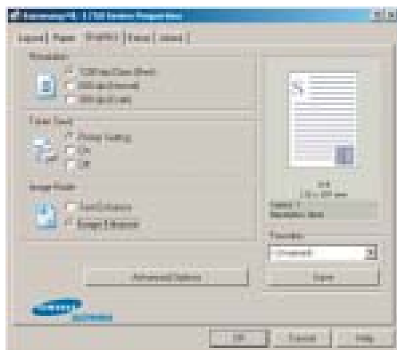

Samsung ML-1510

+ nízká cena
+ nízké náklady na tisk
+ výborná kvalita tisku obchodní grafiky a textu
+ zásuvný vstupní zásobník papíru

minutu je to nejrychlejší tiskárna v testu; stejně jako tiskárny Minolta má český ovladač tiskárny a z celého startovního pole má nejnižší náklady na tisk. Ty činí 70 haléřů na vytištění strany A4. Model B4200 je stejně jako ostatní tiskárny společnosti OKI založen na tiskové technologii LED, která pro tisk namísto laserového paprsku používá řadu LED diod. Tato tiskárna má standardně 8 MB paměti, tiskne v rozlišení až 600 × 1200 dpi a k počítači ji lze připojit prostřed-

Ovladač tiskárny Samsung ML-1750.

nictvím rozhraní USB nebo rozhraní paralelního.

Stejně jako u tiskáren Samsung se nám u tiskárny OKI líbil zásuvný vstupní zásobník papíru, který má kapacitu 250 listů papíru. V rychlostních testech tato tiskárna potvrdila roli papírového favorita a zvítězila ve třech z pěti testů. Přitom však nabízí výbornou kvalitu výtisků. Celkově se nám tato tiskárna velmi líbila a díky předvedenému výkonu, úspornému tisku i českým ovladačům jsme modelu B4200 udělili ocenění Tip PPK.

Samsung ML-1510, ML-1750

Nejlevnější tiskárnou v testu je s cenou 5722 Kč s DPH Samsung ML-1510. Druhou tiskárnou této značky je v testu model ML-1750, který vás přijde na 8162 Kč s DPH. Obě tiskárny si jsou velmi podobné – jen model ML-1750 má v zadní části navíc paralelní rozhraní. Rozdílná je také rychlost tiskových mechanik (12 str./min. u ML-1510 a 16 str./min. u ML-1750), velikost paměti (2 MB a 8 MB) i maximální rozlišení. To je u modelu ML-1510 600 × 600 dpi a u tiskárny ML-1750 600 × 1200 dpi.

Stejně jako u tiskárny OKI se nám líbil zásuvný podavač papíru, který má u tiskáren Samsung kapacitu 250 listů. Rychlost tisku je u obou tiskáren velmi dobrá, model ML-1750 dokonce zvítězil v rychlosti tisku fotografie formátu A4. Tento výtisk je však poměrně světlý, takže ve světlých částech nejsou zřetelné detaily. Kvalita tisku se nám však líbila víc u modelu ML-1510 – při hodnocení kvality tisku textu a obchodní grafiky jsme tento model ohodnotili jako jeden z nejlepších. Náklady na tisk jsou u obou tiskáren výborné, s cenou 74 haléřů za stranu A4 těsně následují nejekonomičtější tiskárnu v tomto testu (OKI). Z uvedených zjištění vyplývá, že pokud sháníte levnou laserovou tiskárnu, těžko najdete lepší volbu, než je Samsung ML-1510, jemuž také udělujeme ocenění Tip PPK.

Samsung ML-1750

+ nízké náklady na tisk
+ zásuvný vstupní zásobník papíru

Obě testované tiskárny Samsung mají stejně jako model od OKI „šuplíkový" zásobník na papír.

Pořádek do vaší kanceláře

Jedním z velkých problémů dnešní doby je vzrůstající množství různých dokumentů, které je zapotřebí vhodným způsobem evidovat, archivovat a následně vyhledávat či jinak dále zpracovávat. Velmi dobré řešení nabízí programy **ELO***office* a **ELO***professional*, které patří mezi takzvané „dokument management systémy“ (DMS).

ELO*office* **5.0**

Program pro komplexní správu elektronických dokumentů

Vydal/Poskytl: Cyberdyne, s. r. o. *http://www.elooffice.cz*

Cena: Pro jednoho uživatele 7820 Kč, pro deset uživatelů 58 630 Kč.

Plná verze programu bude na PPK CD 20/2003.

Při koupi časopisu ve stánku bude velikost každého ze čtyř archivů omezena na 200 dokumentů, ve verzi pro předplatitele bude velikost jednotlivého archivu maximálně 1500 dokumentů.

Systémy DMS umožňují efektivní správu elektronických dokumentů. Takovéto systémy nejsou již jen jakýmsi „úložištěm“ dokumentů, ale poskytují další výkonné nástroje pro jejich správu či další zpracování; jde např. o optické rozpoznávání textu (OCR), fulltextové vyhledávání pro různé druhy dokumentů nebo o evidenci historie verzí dokumentů. Dokumentem u těchto systémů pak může být nejen textový soubor (vytvořený nebo naskenovaný), ale jakýkoliv jiný soubor, jako např. obrázek, video, zvukový záznam či e-mail.

V tomto článku vám stručně představíme systém **ELO***office*, který je určen maximálně pro deset uživatelů a je omezen na čtyři archivy. Každý archiv pak může obsahovat maximálně 200 000 dokumentů.

Práce s programem

Po spuštění programu **ELO***office* se nejprve zobrazí přihlašovací dialogové okno, kde si zvolíte archiv, se kterým budete pracovat; v případě více uživatelů musíte uvést i jméno a heslo. Po přihlášení se otevře hlavní okno programu s vybraným archivem (obr. 1).

Hlavní okno programu obsahuje obvyklou nabídku příkazů, pod kterou je několik karet pro jednotlivé prvky systému: archiv, schránka, zásobník, hledání, připomenutí a rozpracováno. Každá karta obsahuje vlastní panel nástrojů a je možné nastavit, které nástroje budou na panelu zobrazeny a které nikoli.

Karta *Archiv* je určena pro procházení obsahem archivu, které je koncipováno jako listování otevřenou knihou. Tento koncept je pro všechny karty společný. Jednotlivé archivy lze členit na dokumenty, šanony, záložky a kabinety. Záznamy archivu směrem „odshora dolů“ (od kabinetů k dokumentům) se prochází **jednoduchým** kliknutím na záznam v pravé části hlavního okna. Směrem nahoru se prochází pomocí tlačítek **O úroveň výš** a **Zpět na začátek archivu** na panelu nástrojů. Na kartě *Archiv* můžete také vytvářet, mazat nebo pomocí e-mailu odeslat jednotlivé záznamy archivu.

Karta *Schránka* má obdobnou funkci jako schránka operačního systému Windows a slouží ke snadnému logickému kopírování nebo k přesunu jednotlivých částí archivu.

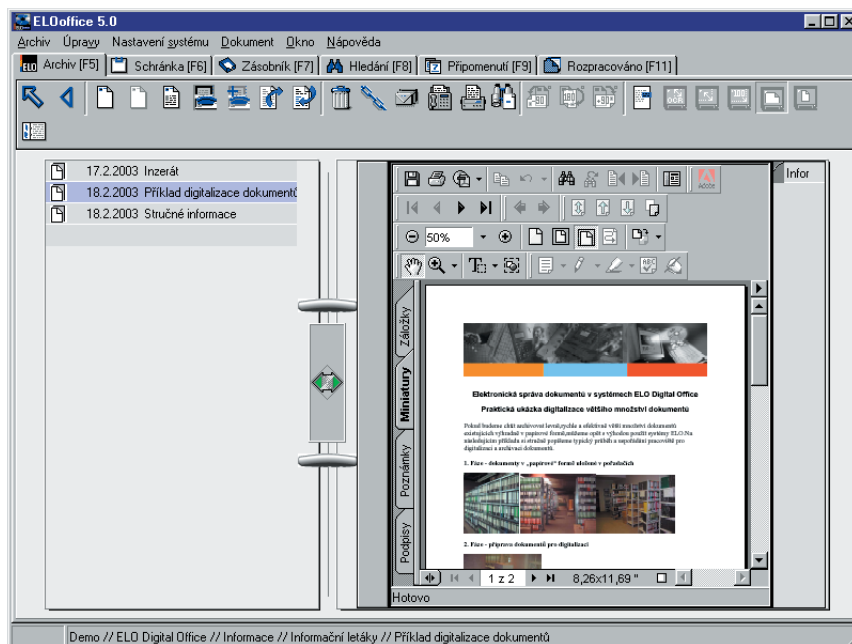
Karta *Zásobník* je určena pro vstupní sklad pro dokumenty, které mají být zařazeny do archivu. Zde jsou tedy shromažďovány všechny dosud nezařazené dokumenty. Panel nástrojů obsahuje nástroje potřebné pro zpracování dokumentů před zařazením do archivu.

Karta *Připomenutí* obsahuje záznamy, které mají být v daný čas připomenuty vybranému uživateli nebo uživatelské skupině.

Karta *Rozpracováno* obsahuje dokumenty, které jsou vyhrazeny pro další zpracování daným uživatelem. Takto vyhrazené dokumenty mohou ostatní uživatelé prohlížet, tisknout nebo připomínat, ale nemohou je upravovat. Tím lze snadno zamezit tzv. konfliktu verzí, kdyby jeden dokument zároveň upravovalo více uživatelů.

ELO*professional* **3.0**

ELO*professional* je aplikace na bázi klient/server. Databázové služby pro aplikaci standardně zajišťuje Microsoft SQL server, verze 7.0 nebo vyšší. Tato varianta programu je tedy určena pro větší počet uživatelů a rozsáhlejší archivy spravovaných dokumentů. „Profi“ verze obsahuje také funkce pro zpracování čárových kódů, elektronického podpisu a formátu XML a podporu pro sledování oběhu dokumentů v organizaci po předem definovaných cestách (workflows).

Obr. 1. Hlavní okno programu ELO*office*.

Vyhledávání dokumentů

Nejsilnější stránkou systémů pro elektronickou správu dokumentů je zejména rychlé a efektivní vyhledávání dokumentů, které je umožněno díky optimálnímu způsobu uložení informací.

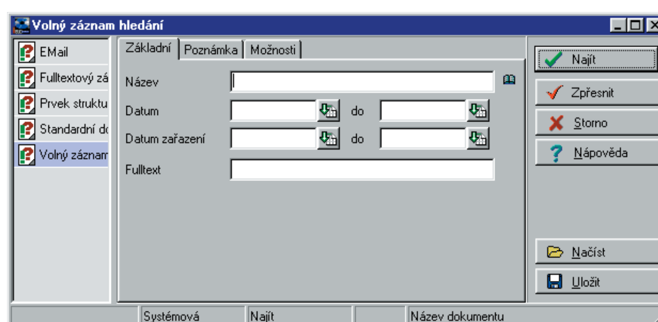
Systém **ELO***office* umožňuje vyhledávat dokumenty několika různými způsoby. Jednou z možností je vyhledávání pomocí popisných údajů, vyplněných v evidenčních kartách dokumentů (obr 2.). Další možností je české fulltextové vyhledávání, kdy se prohledává obsah všech dokumentů zařazených do databáze fulltextu. Dokumenty lze vyhledávat také pomocí indexů kolonek evidenčních karet nebo podle poznámek připojených k dokumentu.

Nástroje pro vyhledávání a práci s vyhledanými dokumenty obsahuje karta *Hledání*. Hledání lze spustit buď pomocí ikon na panelu nástrojů, nebo z nabídky příkazů *Úpravy*, anebo pomocí klávesové zkratky.

Závěr

Program **ELO***office* je velmi dobrým nástrojem pro správu elektronických dokumentů, který vám usnadní práci a pomůže přehledně uspořádat všechny vaše dokumenty. Systém je vhodný nejen pro drobné podnikatele a menší firmy, ale může pomoci zavést pořádek i v dokumentech, které máte doma.

-vrba

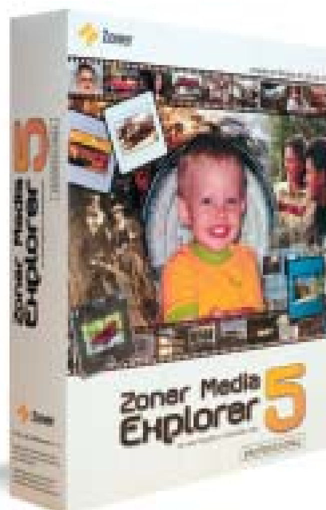

Obr. 2. Dialogové okno hledání volného záznamu.

Obrázky v počítači

Pět výherců se tentokrát může těšit na grafické programy od společnosti Zoner software. Jde o program Zoner Media Explorer 5 pro archivaci a úpravu digitálních fotografií a o kreslicí program Zoner Callisto 4.

Zoner software, s. r. o., je přední český producent softwaru v oblasti digitální fotografie, grafiky, multimédií a e-komerce. Zároveň je nejstarším českým specializovaným poskytovatelem webhostingových služeb.

www.zoner.cz

Dnešní otázka:

Kterou z těchto funkcí Zoner Media Explorer 5 **nepodporuje**?
a) nástroj pro redukci červených očí;
b) rychlé srovnání horizontu a vertikály;
c) automatickou detekci a opravu rozmazaných fotografií;
d) srovnání sbíhavých linií;
e) úpravu barevné teploty snímků.

Odpověď na otázku nám spolu s tajenkou křížovky pošlete nejpozději do **27. října 2003** buď na korespondenčním lístku označeném heslem **Zoner** na adresu **Vogel Burda Communications, oddělení marketingu, Na Florenci 19, 110 00 Praha 1**, nebo elektronickou poštou na adresu **krizovka18@ppk.cz**. Nezapomeňte uvést svou poštovní adresu! Jména výherců uveřejníme v **PPK č. 21/2003**.

Tajenku a odpověď na otázku se svou adresou můžete zaslat formou SMS zprávy na číslo 9000106, a to ve tvaru:
VOGEL*PK18*Text tajenky*odpoved na otazku*Jan Novak Vinohradska52 15000 Praha5

Na začátek SMS zprávy napište slovo VOGEL. Příznak PK18, text tajenky, odpověď na otázku a kontaktní údaje oddělte od sebe hvězdičkou nebo čárkou. Pokud jste se již zaregistrovali v SMS registraci 2003, můžete své jméno a adresu vynechat. Cena za odeslanou SMS zprávu je 6 Kč včetně DPH. SMS službu poskytuje společnost NetKit, s. r. o.
Infolinka: +420 284 820 470

ZNAČKA DLAŽDIČEK · DRUH TROPICKÉHO ŠÍLENSTVÍ · RUČNÍ STŘELNÁ AUTOMAT. ZBRAŇ · SOLM. SLABIKA · PÍSEMNÉ OSVĚDČENÍ · SYMBOL NADĚJE · NÁVĚŠTÍ · TUMÁŠ · NA ONO MÍSTO · VÁZAT · 2. DÍL TAJENKY · SYMETRÁLA
ANTOUŠEK · RYBÁŘSKÝ PYTEL · SOUHLAS · PODNIK ZAHRANIČNÍHO OBCHODU (ZKR.)
JAPONSKÁ LOVKYNĚ ÚSTŘIC · MUŽSKÉ JMÉNO · HAFANI · SLABÝ VÍTR · KŘÍŽENEC VELBLOUDA · STAROŘÍM. BOHYNĚ ÚRODY · HON
1. DÍL TAJENKY · CHOVÁNÍ, ZPŮSOBY
ZKOSENÍ · UNIE · HESLA · ÚZEMÍ PODLÉHAJÍCÍ EMÍROVI
ČTVEREČNÝ NEROST · SPZ PÍSKU · 3. DÍL TAJENKY · TROPICKÁ ROSTLINA KOLOKÁZIE · PROJEV NADŠENÍ
DOMÁCKY ADÉLA · DOMÁCKY TOMÁŠ
AFRICKÁ ŘEKA · ŘÍMSKY 6 · ŠPAN. NÁR. HRDINA
CHEM. ZN. STŘÍBRA · PRYČNA · HADR
PŘEDPOVĚĎ SPORT. VÝSLEDKU · JINÁ (SLOV.) · SLAVENÍ
ZNAČKA PRÁŠKU NA NÁDOBÍ · ZASTAR. JEDNOTKA VÝKONU (KŮŇ) · ŠTĚKAT · POSTAVA · LAPAT · ZNAČKA LOGARITMU · OŠATIT · OTÁČKA
TANEČNÍ MÍSTNOST · TLUSTOKOŽEC · NÁMOŘNÍ PODDŮSTOJNÍK · LOTERNÍ POUKÁZKA · SÍDLO V INDONÉSII (O. NIAS) · CHEM. ZN. OXIDU KŘEMNATÉHO · STÍN (NÁŘEČNĚ)
ŠIROKÉ PRUHY NA ŠVU KALHOT · BEDUÍNSKÝ PLÁŠŤ · KRAJ · KRESBA NA PAVÍM PÉRU
ŽENSKÉ JMÉNO · 4. DÍL TAJENKY
NOUZE · STAROVĚKÁ POČETNÍ POMŮCKA · LETADLO (ZASTAR., KNIŽNĚ)
NAŘÍKAT · TAHLE · SPZ TÁBORA · POMŮCKY: AFIA, ATTA, CID, HP, NAR

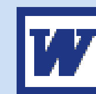
Zoner

Správná odpověď na soutěžní otázku z **PPK č. 15/2003** zní:
Slovníky Lingea Lexicon neobsahují databázi vtipů (odpověď c).

Tajenka křížovky z **PPK č. 15/2003** zní:
Lingea – slovníky, se kterými si budete rozumět.

Komplet anglického a německého studijního slovníku Lingea Lexicon 2002 vyhrávají:
Pavel Hekrla ze Sychrova, Hana Vocelíková z Roztok, Vladimíra Kolářová z Luk nad Jihlavou, Jaroslav Kolman z Třebíče, Pavel Hrdlica z Těšovic, Marie Menczerová z Trstenic a Jan Pavlásek z Pavlova. Blahopřejeme!

Zobrazení osnovy a dlouhý dokument

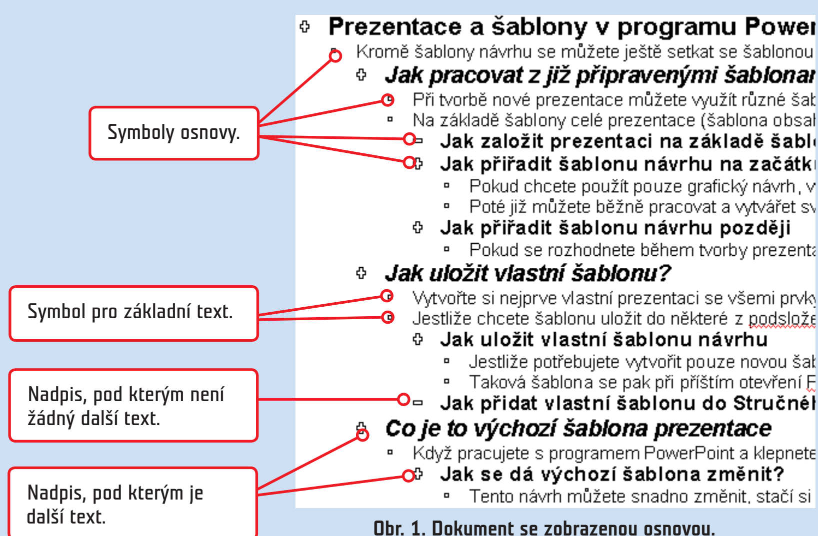
Jestliže často pracujete s rozsáhlými dokumenty, určitě se vám bude líbit zjednodušení práce, které MS Word nabízí. Jedná se vlastně o práci s dlouhými dokumenty a osnovou.

Jak se používá osnova

Právě při práci s dlouhými dokumenty nastává nutnost umět zobrazit jejich strukturu se zařazením jednotlivých úrovní nadpisů. V takovém případě stačí přepnout do zobrazení osnovy, a to buď pomocí ikony **Zobrazit osnovu**, která se nachází v levé dolní části okna MS Wordu, nebo pomocí nabídky **Zobrazit** a položky **Osnova**. Tím se dokument hned přepne do zobrazení osnovy (obr. 1).

Zároveň se také zobrazí panel nástrojů *Osnova*, který usnadňuje práci v osnově dokumentu a jeho případné úpravy.

Po uspořádání nebo prohlédnutí struktury dokumentu přepněte opět do normálního zobrazení nebo do zobrazení *Rozvržení při tisku*, ve kterých se snadněji zpracovává základní text i grafika.

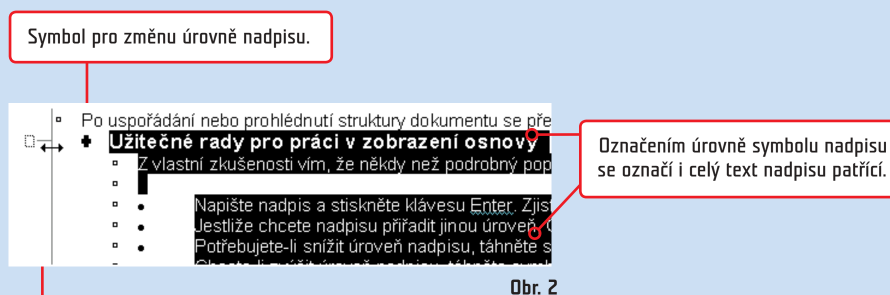

Obr. 1. Dokument se zobrazenou osnovou.

Užitečné rady pro práci v zobrazení osnovy

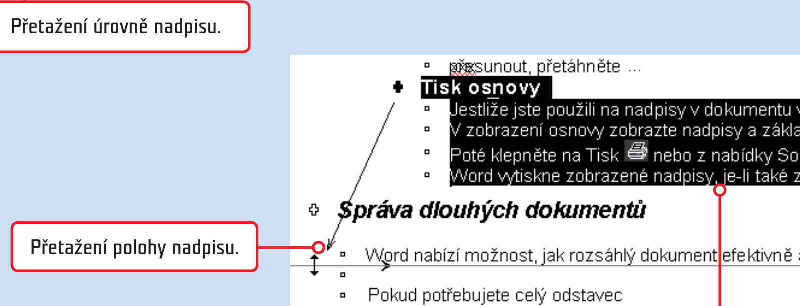
Z vlastní zkušenosti vím, že někdy je lepší zmínit se jen o některých možnostech a jejich významu než podrobně popisovat jednotlivé postupy a akce. Proto se podívejte na následující seznam a jednotlivé kroky si vyzkoušejte na vlastním vytvářeném dlouhém dokumentu.

- Napište nadpis a stiskněte klávesu **Enter**. Zjistíte, že MS Word vám naformátuje nadpis pomocí vestavěného stylu nadpisu (*Nadpis1*, *Nadpis2*, ...).
- Jestliže chcete nadpisu přiřadit jinou úroveň, symbol úrovně nadpisu přetáhněte myší doleva (zvýšit úroveň) nebo doprava (snížit úroveň – obr. 2).
- Pokud potřebujete celý odstavec přesunout, přetáhněte symbol úrovně nadpisu myší nahoru nebo dolů. Tím zajistíte, že zároveň s nadpisem se přesune i text (obr. 3).

Jestliže se vám nechtějí změny dělat pomocí myši, použijte ikony na panelu nástrojů *Osnova*. Jedná se o ikony **Zvýšit úroveň**

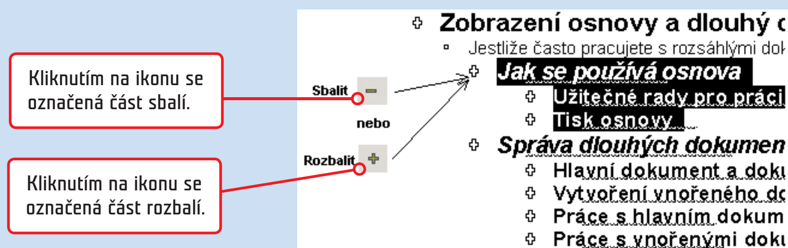

Obr. 2

Obr. 3

nebo **Snížit úroveň** a **Přesunout nahoru** nebo **Přesunout dolů**. Také je důležitá ikona **Snížit úroveň na základní text**.

- Při dlouhých textech v odstavci zkuste využít ikonu **Zobrazit pouze první řádek**.
- Při příliš členité struktuře dokumentu může být užitečné použití ikon **Sbalit** a **Rozbalit**, které vám umožní mít rozbalenou takovou část struktury, s kterou se vám v daném okamžiku bude dobře pracovat (obr. 4).

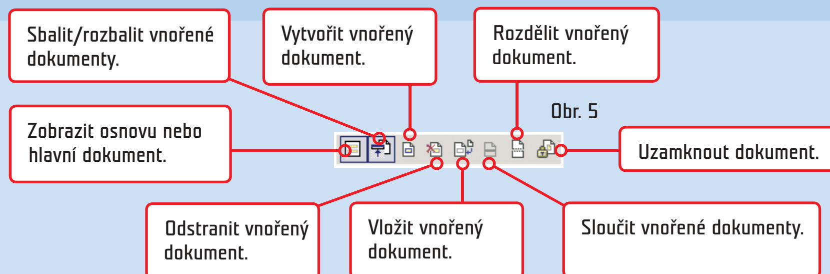

Obr. 4

Správa dlouhých dokumentů

Pro efektivní a pohodlné zpracování rozsáhlých dokumentů nabízí textový editor MS Word vytváření hlavních a vnořených dokumentů.

Vytvoříte si dokument hlavní a z jeho částí pak vytvoříte tzv. dokumenty vnořené, které můžete upravovat jak v hlavním dokumentu, tak i ve zvláštních souborech, jež MS Word z dokumentů vytvořil. Vnořené dokumenty lze vytvořit také samostatně zvlášť a do hlavního dokumentu je podle potřeby připojit.

Obr. 5

Pro snadnější práci s dokumentem hlavním a s dokumenty vnořenými si na panelu nástrojů *Osnova* můžete zapnout jeho pokračování. Stačí kliknout na ikonu **Zobrazit osnovu nebo hlavní dokument** a panel nástrojů *Osnova* se prodlouží o následující ikony (obr. 5) Kliknutím na stejnou ikonu tuto část panelu můžete zase skrýt.

Výhody práce s hlavním dokumentem

- V dokumentu hlavním je možné rychle změnit strukturu přidáním, odstraněním, sloučením, rozdělením, přejmenováním a změnou uspořádání dokumentů vnořených.
- Šablona dokumentu hlavního se vztahuje i na všechny dokumenty vnořené; tak získá celý dokument jednotný vzhled.
- Vytištěním dokumentu hlavního rychle vytisknete všechny dokumenty vnořené, aniž by bylo nutné je jednotlivě otevírat.
- S hlavním dokumentem pracujete v zobrazení osnovy. Ve výchozím nastavení jsou po otevření dokumentu hlavního všechny dokumenty vnořené vždy skryty, ale můžete je rozbalit či sbalit.
- Přepnutím do normálního zobrazení nebo do zobrazení Rozvržení při tisku lze také zobrazit podrobnosti.

Hlavní dokument vlastně představuje dokument obsahující skupinu vzájemně souvisejících dokumentů. Slouží k uspořádání a snadné údržbě dlouhého dokumentu, a proto je rozdělen na menší a jednodušeji zpracovatelné dokumenty vnořené.

Hlavní dokument začněte vytvářet vždy v zobrazení osnovy, kde se nadpisy osnovy označí jako dokumenty vnořené. Při uložení dokumentu hlavního přiřadí textový editor MS Word názvy ke každému dokumentu vnořenému, a to většinou podle textu použitého v nadpisech osnovy (můžete však tyto názvy i změnit). Na dokument hlavní je také možné převést dokument již existující, který se jen rozdělí na dokumenty vnořené. Zároveň lze dokumenty již existující postupně přidat do dokumentu hlavního a tím z nich vytvořit dokumenty vnořené.

Dokument hlavní a dokumenty vnořené

JAK VYTVOŘIT VNOŘENÝ DOKUMENT Z NADPISU OSNOVY

- Z dokumentu hlavního nejprve vyberte nadpisy a text, které chcete oddělit do jednotlivých dokumentů vnořených.
- Potom na panelu nástrojů *Osnova* klikněte na ikonu **Vytvořit vnořený dokument**.
- Jestliže ikona **Vytvořit vnořený dokument** není dostupná, klikněte na ikonu **Rozbalit vnořené dokumenty.**

JAK VYTVOŘIT VNOŘENÝ DOKUMENT Z JINÉHO DOKUMENTU

Jestliže jste část textu zpracovávali zvlášť v samostatném souboru, lze ho bez problémů zařadit do celku.

- Nejprve v zobrazení *Osnovy* dejte kurzor do polohy, kam nová část v rámci struktury má patřit.
- Nyní klikněte na ikonu **Vložit vnořený dokument** a otevře se dialogové okno pro vyhledání souboru pro vnoření.
- Soubor vyhledejte a poté klikněte na tlačítko **OK**. Tím se soubor zařadí do struktury dlouhého dokumentu.
- Jestliže ikona *Vložit vnořený dokument* není dostupná, klikněte na ikonu **Rozbalit vnořené dokumenty.**

JAK PRACOVAT S VNOŘENÝMI DOKUMENTY

- S vnořeným dokumentem se pracuje stejným způsobem jako s kterýmkoli jiným dokumentem. To znamená, že lze přidávat, odstraňovat a upravovat text či grafiku, kontrolovat pravopis, vytisknout část dokumentu apod.
- Chcete-li pracovat s obsahem dokumentu vnořeného, otevřete ho z dokumentu hlavního.
- Jestliže dokumenty vnořené jsou v dokumentu hlavním sbaleny, zobrazí se každý vnořený dokument jako hypertextový odkaz. Podržíte-li klávesu Ctrl a kliknete-li na odkaz, vnořený dokument se pro další zpracování otevře v samostatném okně.

SDÍLENÍ HLAVNÍCH A VNOŘENÝCH DOKUMENTŮ

Jestliže vytváříte dlouhý dokument v pracovní skupině, využijte toho, že prakticky všichni členové skupiny mají přístup k celému rozsáhlému dokumentu umístěnému v síti. Zároveň však platí, že pokud na některém vnořeném dokumentu pracuje určitý uživatel, je tento dokument uzamčen pro ostatní uživatele takovým způsobem, že si ho mohou prohlížet, ale nemohou jej upravovat, dokud ten uživatel, který na něm pracoval, jako první ho nezavře.

Pokud však chcete hlavní nebo vnořený dokument ochránit před zobrazením nebo před zásahy neoprávněných uživatelů, můžete dokument otevřít a přiřazením hesla omezit k němu přístup. Možnost otevření souboru lze také nastavit na „Jen pro čtení“. V případě, že sdílení souboru na tuto možnost nastavíte, soubor zamknete pro ostatní uživatele.

Marie Franců

Jak na šetřiče obrazovky

Program najdete na PPK CD 18/2003

V minulém čísle našeho časopisu jsme vám ukázali, jak se ve Windows XP nastavuje obrázek na pracovní plochu a šetřič obrazovky, a představili jsme vám dva programy, pomocí kterých si můžete plochu a šetřič upravit. Nyní bychom vás rádi seznámili s dalším zajímavým programem, pomocí kterého si můžete vytvořit vlastní šetřič obrazovky. Tento program najdete ve složce Programy. Používání programu je také pochopitelně zdarma.

Saver Wiz

Instalace programu je velmi rychlá a intuitivní; nezapomeňte pouze odsouhlasit podmínky licence. Program najdete v nabídce Start/ Všechny programy. Po spuštění programu se zobrazí úvodní obrazovka, kde jste krátce informováni o funkcích programu. Klikněte na tlačítko **Next** pro další kroky.

Informace o programu.

Ukončení programu.

Klikněte na tlačítko **Next**.

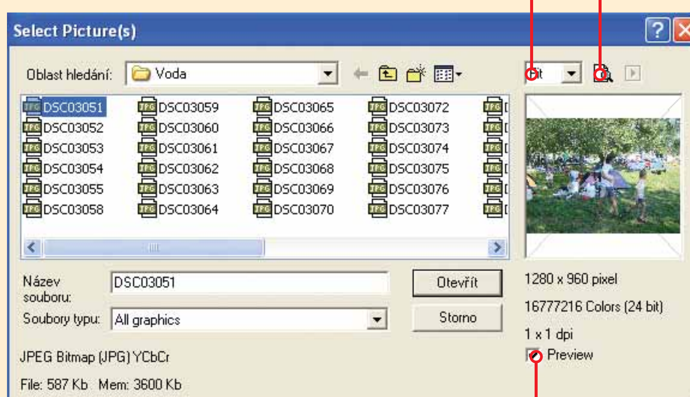
Vymazání dat.

Vybrání obrázků

V dalším okénku si vybíráte, které obrázky chcete na šetřič obrazovky umístit. Klikněte na tlačítko **Add Picture** (Přidej obrázky). Tím se otevře okénko **Select Picture** (vyber obrázky) a v jeho adresářové struktuře vyhledejte obrázkové soubory. Zaškrtnete-li položku **Preview**, v okénku se zobrazí i náhled toho obrázku, na který jste klikli. Nad náhledem obrázku najdete rozbalovací seznam, ve kterém určujete velikost náhledu. Může jít právě o velikost náhledového okénka nebo až o 400 procent původní velikosti obrázku. V tom případě se zobrazí v okénku pouze část obrázku a vy jím pomocí kurzoru myši můžete pohybovat. Jestliže kliknete na tlačítko s obrázkem lupy vedle seznamu, náhled obrázku se zobrazí přes celou obrazovku. Pod náhledem je také zobrazena informace o tom, jakou má obrázek velikost, takže můžete zjistit, zda je dostatečně velký pro šetřič obrazovky a pro zobrazení přes celou obrazovku. Požadovaný obrázek tedy vyberte, označte jej a klikněte na tlačítko **Otevřít**.

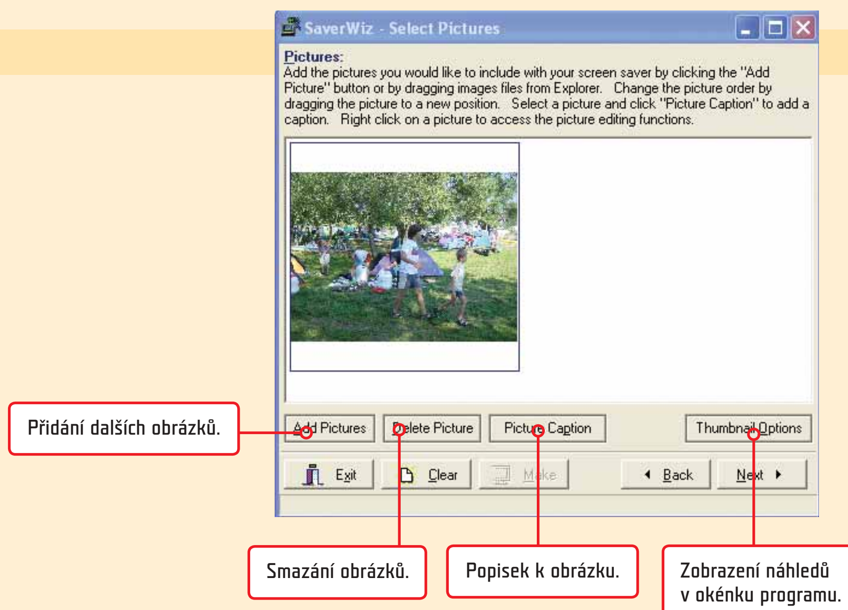
Zobrazení náhledu obrázku.

Umístění náhledu v okénku.

Zobrazení vybraného obrázku přes celou obrazovku.

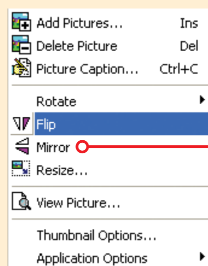
Náhledy obrázků

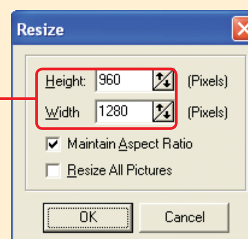

Tím se obrázek vloží do okénka programu. Pokud chcete do šetřiče přidat ještě další obrázky, klikněte opět na tlačítko **Add Picture**. Obrázek můžete ze šetřiče vymazat tlačítkem **Delete Picture**. Kliknete-li na tlačítko **Picture Caption**, otevře se stejnojmenné okénko, do kterého můžete vepsat text; ten bude zobrazen společně s obrázkem. Poslední tlačítko **Thumbnail Options** slouží k úpravě zobrazení náhledů v tomto okénku. Kliknete-li na něj, zobrazí se okénko, ve kterém nejprve určujete velikost náhledu (**Thumbnail Size**) a pak také barvu pozadí náhledu (**Background Color**).

Oprava obrázků v šetřiči

Obrázek lze ještě do jisté míry upravit. Klikněte do náhledu obrázku pravým tlačítkem myši. Obdržíte místní nabídku, ve které lze zvolit, že chcete obrázek otočit o 90° (**Rotate**), a to buď doleva, nebo doprava. Dále můžete obrázek zrcadlově převrátit svisle (**Flip**) nebo vodorovně (**Mirror**). Pokud si z nabídky vyberete položku **Resize**, otevře se okénko, ve kterém lze změnit velikost původního obrázku. V okénku nastavte výšku (**Height**) a šířku (**Width**) obrázku v pixelech. Můžete ještě zvolit, že má být zachován poměr mezi stranami (**Maintain Aspect Ratio**) a že mají být na tuto velikost upraveny všechny obrázky, které jste do budoucího šetřiče zatím vložili. Vyberete-li si další položku z nabídky **View Picture**, obrázek se zobrazí v okně přes celou obrazovku a vy si jej pomocí nástroje lupa můžete zvětšovat (kliknutím do obrázku levým tlačítkem myši) nebo zmenšovat (kliknutím pravým tlačítkem myši).

Možnosti úpravy obrázku ve spořiči.

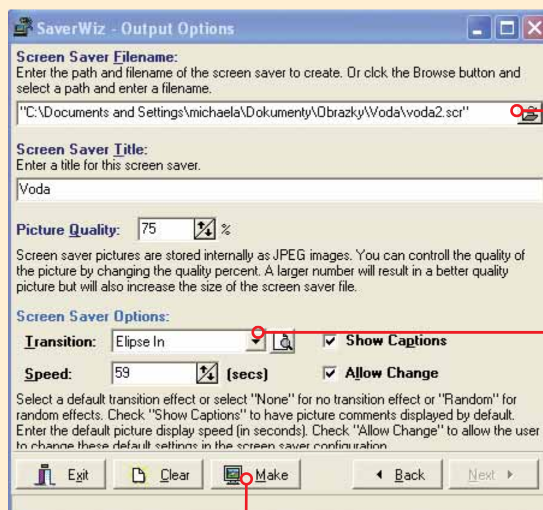

Udejte výšku a šířku obrázku v pixelech.

Další nastavení

Pokračujte dále opět kliknutím na tlačítko **Next**. Tím se přesunete do posledního okénka. Zde je třeba nejprve určit, kam šetřič obrazovky uložíte. Klikněte na tlačítko se symbolem pro otevření dokumentu a v okénku **Save As** toto místo na disku vyhledejte. Do políčka **Screen Saver Title** název tohoto šetřiče vepište. U položky **Picture Quality** určujete, jaká by měla být kvalita obrázků v šetřiči v procentech. Není-li váš obrázek právě velký, ponechte stoprocentní kvalitu. V dalších dvou rozbalovacích seznamech určujete, jaký si přejete přechod mezi jednotlivými obrázky. Ten může být efektní – např. obrázky se mohou různě zajímavě prolnout apod. V položce **Speed** zvolte, jak rychlý má tento přechod být. Další dvě položky určují, zda si přejete, aby u obrázku byl uveden i váš vytvořený titulek (**Show Captions**), a zda je možné tento šetřič ještě upravovat. Nakonec klikněte na tlačítko **Make**. Tím se šetřič obrazovky vytvoří a vy jste v následujícím okénku dotázáni, zda si přejete šetřič rovnou instalovat (**Install**) jako aktuální, nebo zda si jej nejprve chcete prohlédnout (**Test**) a vyzkoušet.

-mia

Vyberte místo, kam se šetřič obrazovky uloží.

Přechod mezi jednotlivými obrázky.

Vytvoření spořiče.

Vaše první webové stránky

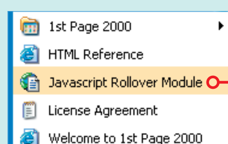
Program najdete na PPK CD 18/2003

Na redakčním CD tentokrát naleznete několik programů vhodných pro tvorbu internetových stránek.

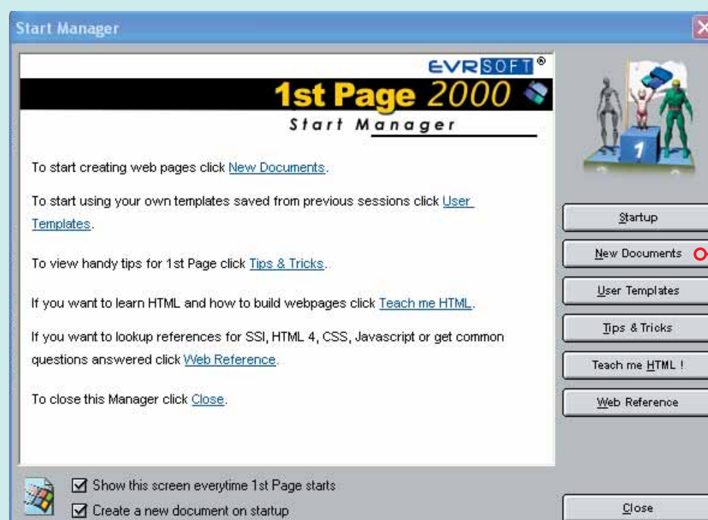
Jistě víte, že internetové stránky se vytváří zapisováním příkazů v programovacím jazyce HTML např. do aplikace Poznámkový blok. To je však velmi pracné a náročné na znalosti jednotlivých příkazů (tzv. tagů), např. pokud jde o formátování textu; chcete-li se podívat, jak bude stránka vypadat, musíte pak stránku otevřít v internetovém prohlížeči. Lze však využít specializované programy, ve kterých můžete využít např. náhledu a možnosti vkládat HTML značky, aniž byste si je museli přesně pamatovat. Jistá znalost jazyka HTML je však nutná. A právě jedním z HTML editorů je program 1st page. Jeho používání je zcela zdarma a na CD jej naleznete ve složce **Programy/Internet**.

Spuštění programu

Po instalaci najdete program v nabídce Start/Všechny programy. Zde najdete složku **Evrsoft/1st Page**. V další nabídce si můžete vybrat úroveň programu – od úrovně **Easy** (lehká) až po úroveň **Hardcore** (velmi těžká). Nejprve popíšeme některé funkce ve verzi **Easy**. Po spuštění programu se zobrazí okénko, ve kterém si vybíráte, co chcete provést. Pro otevření nového dokumentu klikněte na tlačítko **New Documents** a poté v dalším okénku na odkaz **Blank Dokument**.

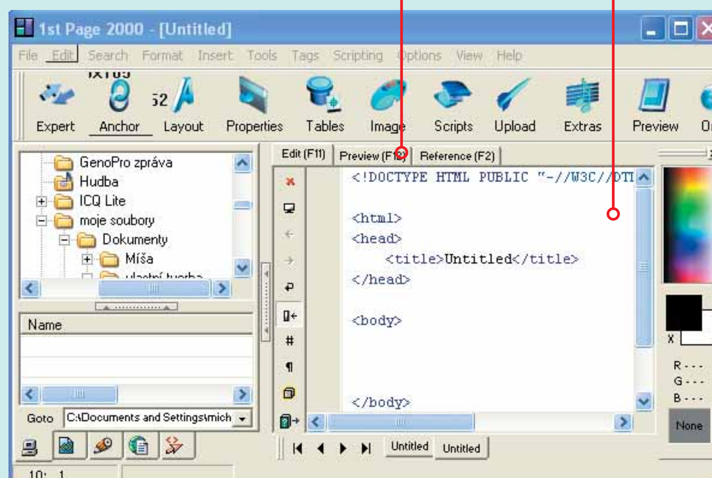

Vyberte si úroveň programu.

Klikněte na tlačítko **New Documents**.

Náhled a vytváření dokumentu

Okno programu je rozděleno do dvou částí – vlevo je zobrazena adresářová struktura a vpravo se vytváří dokument HTML. Tato část obsahuje tři záložky. V záložce **Edit** vytváříte stránku a jsou zde zobrazeny značky jazyka HTML. Přepnete-li do záložky **Preview**, můžete si náhled vytvářeného dokumentu prohlédnout. Pokud máte otevřeno více dokumentů, můžete mezi nimi přepínat kliknutím na tlačítka dole v okně pro editování dokumentu. V tomto okně je již připravena základní struktura dokumentu HTML, tedy několik HTML značek, které označují tělo dokumentu (**body**), hlavičku (**head**), titulek (**title**) a celý dokument (**html**). Jednotlivé značky musí být umístěny ve špičatých závorkách a jsou vždy párové – označují začátek a konec příkazu. Druhá značka obsahuje také lomítko, které označuje ukončení příkazu. Nejprve tedy do dokumentu mezi „body" vepište text nebo jej překopírujte ze schránky.

Náhled dokumentu.

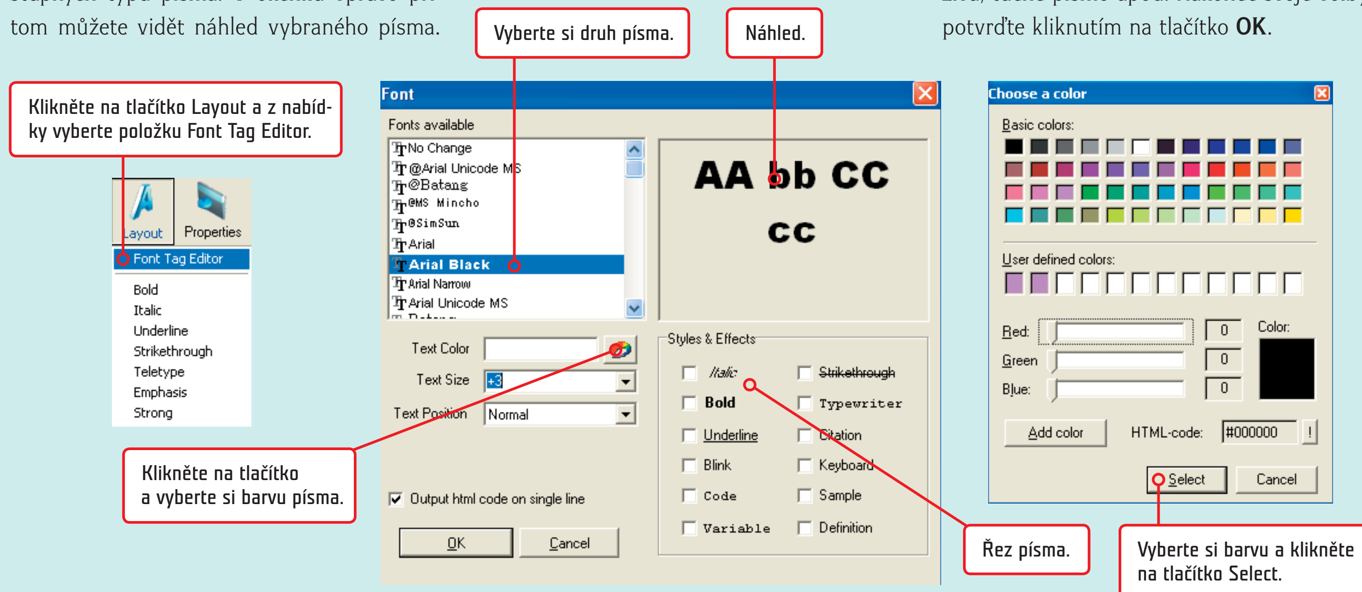
Struktura nového dokumentu.

Formátování

Chcete-li v dokumentu formátovat písmo, text označte. Poté klikněte na tlačítko **Layout** a vyberte nabídku **Font Tag Editor**. Otevře se okénko **Font** a zde si vyberte z nabídky dostupných typů písma. V okénku vpravo přitom můžete vidět náhled vybraného písma.

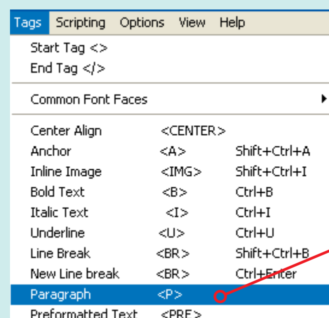
V políčku **Text Color** vybíráte barvu textu. Klikněte na barevné políčko. Tím se otevře okénko **Choose a color**; zde si vyberte z barevné škály a klikněte na tlačítko **Select**.

Z rozbalovacího seznamu **Text Size** vybíráte velikost písma a z části **Text Position** polohu textu na řádce. V části **Styles and Effects** si vybíráte různé řezy písma, jako je např. kurziva, tučné písmo apod. Nakonec svoje volby potvrďte kliknutím na tlačítko **OK**.

Zalomení řádků

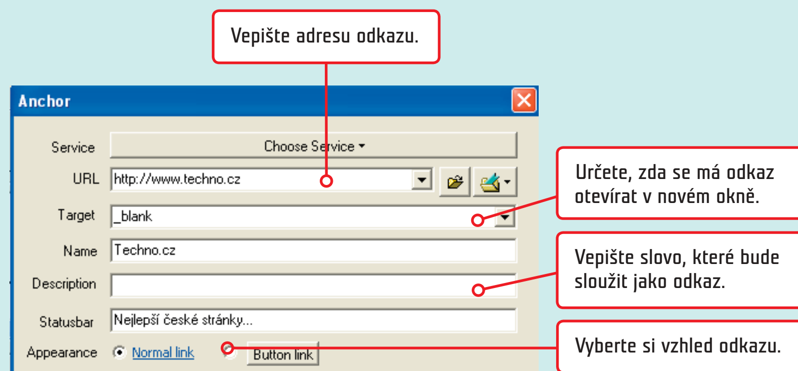
Na kartě **Preview** se podívejte, jak bude výsledný dokument vypadat. Možná zjistíte, že řádky s textem jsou příliš dlouhé a „neučesané“. Chcete-li na některém místě vytvořit odstavec, na toto místo (na kartě Edit) klikněte a z nabídky **Tags** vyberte položku **Paragraph**. Do dokumentu se vloží značka a bude zde vytvořen odstavec – o tom se můžete přesvědčit v náhledu.

Vytvoření odkazu

Chcete-li vytvořit na stránce odkaz, umístěte na příslušné místo kurzor a klikněte na tlačítko **Anchor** v hlavní nabídce. Otevře se stejnojmenné okénko. Nejprve klikněte na tlačítko **Choose Service** a vyberte, o jaký odkaz se jedná, tedy např. zda jde o odkaz na internetové stránky (**World Wide Web**), nebo na ftp server, anebo na e-mailovou adresu.. Poté do políčka **URL** vepište adresu odkazu. Vytváříte-li pouze lokální dokument (tj. takový, který nebude publikován na internetu), můžete odkazovat také na HTML dokumenty, které jsou uloženy na dostupném disku. V tom případě klikněte na tlačítko pro otevření složky a příslušný soubor vyberte. Jestliže chcete jako odkaz uvést některou z internetových adres, které jste si zařadili mezi oblíbené položky, klikněte na tlačítko se symbolem složky. Otevře se další nabídka, kde jsou vám nabízeny internetové stránky tvůrců programu a také položka **Imported Bookmarks/MS IE Favorites**. Zde se již zobrazí obsah vašich oblíbených položek a vy si z nich můžete jednu vybrat – tato adresa se posléze zobrazí v políčku URL. V rozbalovacím seznamu **Target** určujete, zda se má odkaz otevřít v novém okně (položka **blank**), nebo v témž okně prohlížeče (položka **self**). Do políčka **Description** vepište slovo, které bude sloužit jako odkaz. Do položky **Statusbar** vepište text; ten se objeví, pokud návštěvník stránek přejede nad odkazem kurzorem myši. U položky **Appearance** si vyberte, jak má odkaz vypadat – může to být klasický odkaz (podtržené slovo) nebo může vypadat jako tlačítko (jak je vidět na obrázku). V poslední části můžete definovat tzv. horkou klávesu, která uvedenou adresu automaticky otevře. Své volby opět potvrďte kliknutím na tlačítko **OK**.

-mia

Klávesové zkratky pro Windows

Klávesové zkratky jsou mocným pomocníkem každého uživatele počítače. Většina uživatelů jistě zná několik základních klávesových zkratek, které běžně používá. Existuje však celá řada dalších, které vám mohou pomoci zrychlit práci a ušetřit mnoho času. Proto vám v tomto článku přinášíme ucelený přehled klávesových zkratek pro Windows XP (většina z nich však funguje i pro ostatní verze Windows 98/2000/ME).

Co je klávesová zkratka

Klávesová zkratka je kombinace kláves, pomocí které snadno vyvoláte určitou operaci, jako je např. otevření dialogového okna, zobrazení místní nabídky nebo spuštění aplikace nebo příkazu z nabídky. Jejich používání je tedy vhodné zejména pro často se opakující operace, pro které by bylo zapotřebí vybírat příkaz z nabídek.

Postup při zadávání klávesové zkratky (např. Ctrl+A)

Nejprve stiskněte a držte stisknutou klávesu **Ctrl**, stiskněte klávesu **A** (tím jste vyvolali příslušný příkaz – výběr všech položek), nyní nejprve uvolněte klávesu **A** a nakonec uvolněte klávesu **Ctrl**.

Obecné klávesové zkratky

Mezi obecné klávesové zkratky patří všeobecně dobře známé klávesové zkratky pro práci se schránkou operačního systému Windows. Dále jsou k dispozici klávesové zkratky pro pohyb mezi položkami pracovní plochy, pro práci s položkami pracovní plochy a klávesové zkratky, které jsou obecně platné pro všechny programy pro Windows. Tyto klávesové zkratky jsou dostupné i pro starší typy klávesnic, které nemají klávesy pro rychlý přístup k některým funkcím operačního systému Windows (tzv. systémové klávesy).

Ctrl+C: kopírování do schránky.

Ctrl+X: vyjmutí do schránky.

Ctrl+V: vložení ze schránky.

Ctrl+Z: o krok zpět, zrušení předchozí akce. Odstraníte-li například ikonu (zástupce programu) z pracovní plochy, můžete ji pomocí této klávesové zkratky obnovit. Pokud jste však ikonu odstranili **natrvalo**, tímto způsobem ji obnovit nelze.

Delete: odstranění položky, přesun do koše operačního systému Windows.

Shift+Delete: trvalé odstranění vybrané položky. **Pozor:** Položka není přesunuta do koše!

F2: přejmenování vybrané položky.

Tab: přechod mezi jednotlivými možnostmi pracovní plochy.

Ctrl+šipka vpravo: přesun kurzoru na položku vpravo, položka není vybrána.

Ctrl+šipka vlevo: přesun kurzoru na položku vlevo, položka není vybrána.

Ctrl+šipka dolů: přesun kurzoru o jednu položku dolů, položka není vybrána.

Ctrl+šipka nahoru: přesun kurzoru o jednu položku nahoru, položka není vybrána.

Shift+některá z kláves se šipkami: výběr více než jedné položky.

Ctrl+A: výběr všech položek.

F3: otevření dialogového okna pro vyhledávání souborů a složek.

Alt+Enter: zobrazení vlastností vybrané položky nebo objektu.

Alt+F4: zavření aktivní položky nebo ukončení aktivního programu.

Ctrl+F4: zavření aktivního dokumentu v programech, které umožňují otevření více dokumentů najednou.

Alt+mezerník: zobrazení systémové nabídky aktivního okna.

Alt+Tab: přepínání mezi otevřenými položkami.

Alt+Esc: přepínání mezi otevřenými položkami v pořadí, v němž byly otevřeny.

F6: přepínání na obrazovce v okně nebo na ploše.

Shift+F10: zobrazení místní nabídky u vybrané položky.

Alt+podtržené písmeno v názvu nabídky: zobrazení příslušné nabídky z panelu nabídek.

Podtržené písmeno v názvu příkazu v otevřené nabídce: provedení příslušného příkazu z nabídky.

Ctrl+Esc: zobrazení nabídky Start.

F10: aktivace panelu nabídek v aktivním programu.

Šipka vpravo: přesun na další nabídku směrem doprava, otevření další nabídky směrem doprava nebo otevření podnabídky.

Šipka vlevo: přesun na další nabídku směrem doleva, otevření další nabídky směrem doleva nebo otevření podnabídky.

Esc: zrušení aktuální úlohy.

Ctrl+Alt+Delete: otevření dialogového okna *Správce úloh systému Windows*.

Podržení stisknuté klávesy **Ctrl** při přetažení položky myší – vytvoření kopie vybrané položky; podržení stisknutých kláves **Ctrl** a **Shift** při přetažení myší – vytvoření zástupce vybrané položky.

Podržení stisknuté klávesy **Shift** při vložení disku CD do jednotky CD-ROM – zabránění automatickému přehrávání disku CD.

Klávesové zkratky pro dialogová okna

Pomocí následujících zkratek můžete zrychlit práci s dialogovými okny systému nebo většiny aplikací pro operační systém Windows.

Ctrl+Tab: přechod na další kartu.

Ctrl+Shift+Tab: přechod na předchozí kartu.

Tab: přechod k další možnosti.

Shift+Tab: přechod k předchozí možnosti.

Alt+podtržené písmeno: provedení příslušného příkazu nebo výběr odpovídající možnosti.

Enter: provedení příkazu spojeného s aktivní možností nebo tlačítkem.

Space: (mezerník) zaškrtnutí nebo zrušení zaškrtnutí políčka, jestliže je aktuální možnost „zaškrtávací políčko".

Klávesy se šipkami: výběr přepínače, pokud je aktivní možnost „skupina přepínačů".

F1: zobrazení nápovědy.

F4: zobrazení položek aktivního seznamu.

Backspace: otevření složky o úroveň výš, jestliže je vybrána složka v dialogovém okně *Uložit jako* nebo *Otevřít*.

Klávesové zkratky s klávesou ⊞ (logo Windows)

Následující klávesové zkratky je možné použít buď na klávesnici Microsoft Natural Keyboard, nebo na kterékoliv jiné kompatibilní klávesnici, která obsahuje klávesu s logem systému Windows (obr. 1.):

⊞ : zobrazení a skrytí nabídky **Start**.

⊞ +Break: otevření dialogového okna *Vlastnosti systému*.

⊞ +D: zobrazení pracovní plochy Windows.

⊞ +M: minimalizace všech oken do systémové lišty.

⊞ +Shift+M: obnovení minimalizovaných oken ze systémové lišty.

Obr. 1. Klávesa s logem Windows.

⊞ +Tab: přepnutí mezi jednotlivými otevřenými položkami. **Pozor:** Pomocí této klávesové zkratky dojde sice k přepnutí na další otevřenou položku, ale tuto položku zobrazíte až následným stisknutím klávesy **Enter**.

⊞ +E: otevření složky *Tento počítač*.

⊞ +F: otevření dialogového okna pro vyhledání souboru nebo složky.

⊞ +Ctrl+F: otevření dialogového okna pro vyhledání počítačů.

⊞ +F1: zobrazení nápovědy systému Windows.

⊞ +L: uzamčení počítače, jste-li připojeni k síťové doméně, nebo přepnutí uživatelů, pokud k síťové doméně připojeni nejste. Pomocí této klávesové zkratky rychle uzamknete počítač v případě, že se při odchodu od počítače nechcete zdržovat. **Pozor:** K uzamčení počítače, resp. uživatelského účtu dojde pouze v případě, že máte k uživatelskému účtu přidruženo heslo!

Obr. 2. Klávesa Aplikace s obrázkem místní nabídky.

⊞ +R: otevření dialogového okna *Spustit*. **Tip:** Pomocí této klávesové zkratky otevřete dialogové okno, do textového řádku *Otevřít* zapište text »mailto:<e-mailova adresa>« a stiskněte klávesu **Enter**. Tím otevřete nové okno *Nová zpráva* a výše uvedená e-mailová adresa bude vložena do textového pole *Komu*.

⊞ +U: otevření okna *Správce nástrojů*.

Stisknutím klávesy **Aplikace** (klávesa je umístěna na klávesnici mezi pravou klávesou ⊞ a **Ctrl** – obr. 2) zobrazíte místní nabídku u vybrané položky.

Klávesové zkratky v průzkumníkovi Windows

End: zobrazení položek v dolní části aktivního okna.

Home: zobrazení položek v horní části aktivního okna.

Num Lock+klávesa s hvězdičkou na numerické klávesnici (*): zobrazení všech podsložek vybrané složky.

Num Lock+klávesa se znaménkem plus na numerické klávesnici (+): zobrazení obsahu vybrané složky.

Num Lock+klávesa se znaménkem minus na numerické klávesnici (-): sbalení vybrané složky.

Šipka vpravo: zobrazení aktuálně vybrané sbalené položky nebo výběr první podsložky.

Šipka vlevo: sbalení aktuálně vybrané rozbalené položky nebo výběr nadřazené složky.

Multimediální klávesnice

Drtivá většina klávesnic, které se v dnešní době prodávají, je „***multimediální***" a obsahuje další speciální klávesy, které mají jednu určitou funkci (obr. 3). Obvykle na takové klávesnici naleznete sadu kláves pro rychlejší práci s prohlížeči webových stránek, jako např. klávesy Zpět, Vpřed, Zastavit, Oblíbené, Hledat, Aktualizovat, Domů nebo Pošta.

Dále jsou k dispozici i klávesy pro snadné ovládání přehrávače audio- nebo videosouborů a pro ovládání zvuku, jako např. klávesy: Ztlumit, Média, Zastavit, Přehrát/Pauza, Další,

Obr. 3. Speciální tlačítka na multimediální klávesnici.

Předchozí a klávesy pro ovládání hlasitosti. Multimediální klávesnice obsahují i klávesy, pomocí kterých zobrazíte aplikaci Kalkulačka, okno Tento počítač nebo pomocí kterých můžete celý počítač převést do úsporného režimu, nebo jej zcela vypnout, a to stisknutím jediné klávesy!

-vrba

Jak na text v OpenOffice neboli editor Writer

V poslední době se začíná mluvit o skupině programů OpenOffice.org jako o možné alternativě používání programů ze skupiny MS Office; všechny programy v ní obsažené totiž lze používat zdarma a navíc tyto programy umí číst formáty skupiny MS Office i do nich ukládat.

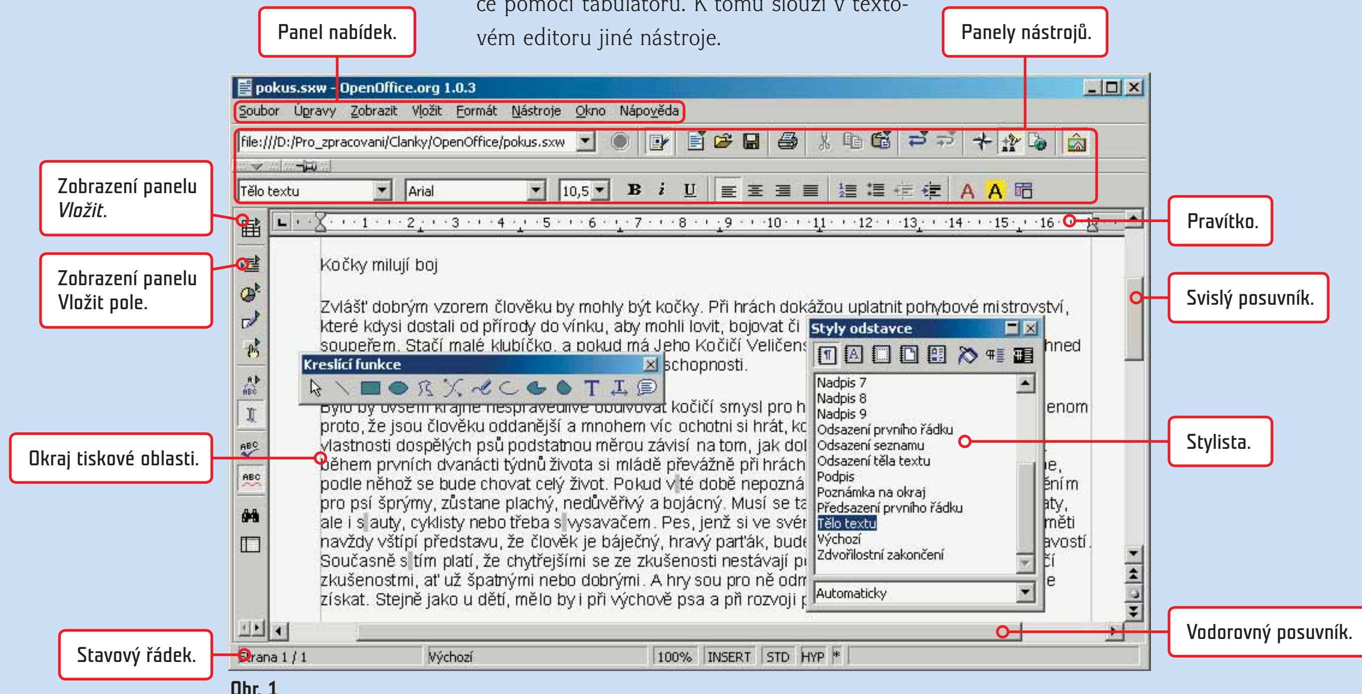
Nejedná se tedy jen o jakýsi izolovaný balík programů, ze kterých by ostatní uživatelé jiných editorů nemohli používat informace. Nemusíte mít tedy strach programy alespoň vyzkoušet, protože text, který napíšete v editoru Writer, můžete snadno předat uživateli textového editoru MS Word, nebo i naopak. Text, který dostanete napsaný ve Wordu, bez problémů otevřete a přečtete.

Jak začít?

Po spuštění programu Writer se otevře pracovní prostředí textového editoru, které se v něčem liší a v něčem je stejné jako v jiných již známých programech. Nachází se zde jednotlivé panely nástrojů, nabídky, stavový řádek a samozřejmě i vlastní pracovní plocha pro psaní textu (obr. 1).

Zároveň se vám otevře nový, nepojmenovaný dokument, do kterého můžete začít psát. Jinak vlastní psaní je podobné jako v jiných textových editorech. To znamená, že zbytečně nepoužívejte klávesu **Enter**, neodsazujte a nezarovnávejte texty pomocí mezerníku ani nedělejte odskok prvního řádku odstavce pomocí tabulátoru. K tomu slouží v textovém editoru jiné nástroje.

Také si všimněte, že při práci v textovém souboru můžete používat nejenom kurzor, ale i ukazatel myši, který má v textu velmi podobný tvar jako kurzor. Přitom kliknutím ukazatelem myši do textu přesunete aktuální polohu kurzoru do nové pozice, a tak snadno můžete začít na daném místě psát.

Obr. 1

Některé klávesové zkratky užitečné při psaní textu

zkratka	co udělá
Shift+Enter	udělá tvrdé zalomení řádku, není však ukončením pro odstavec
Ctrl+Enter	znamená tvrdé zalomení stránky
Ctrl+- (Ctrl a pomlčka)	podmíněný rozdělovník, tzn. znak je vytištěn jen při rozdělení slova na konci řádku, jinak se netiskne
Ctrl+Shift+- (Ctrl + Shift + pomlčka)	nedělitelná pomlčka, tzn. znak je vytištěn vždy a není povoleno dělení na konci řádku
Ctrl+mezerník	udělá nedělitelnou mezeru – slova nelze rozdělit s koncem řádku

Označení částí textu do bloku

Jestliže potřebujete měnit typ písma, velikost, zarovnání apod. či chcete text přesouvat, kopírovat nebo mazat, musíte jej nejprve vybrat neboli označit do bloku. To znamená, že všechny úpravy se týkají pouze vybraného textu. Pokud není text vybrán a změní-li se například barva písma, změna se projeví pouze v daném místě (aktuální poloha kurzoru) v nově napsaném textu.

Jak můžete text označit

Asi nejznámější způsob pro výběr textu spočívá v použití ukazatele myši, a to tak, že se najede na začátek bloku textu, stiskne se levé tlačítko myši a přetahuje se její ukazatel až do konečné oblasti, kde se levé tlačítko uvolní.

Dalším oblíbeným způsobem je umístit kurzor na počátek označovaného bloku textu, stisknout klávesu **Shift** a kliknout ukazatelem myši na konec označované oblasti textu. Tím se označí text mezi oběma polohami kurzoru.

Jestliže je třeba rychle označit pouze celé slovo, větu nebo odstavec, můžete zkusit použít následující způsoby:

- celé slovo – dvojité kliknutí uvnitř slova (označí slovo i s předložkou, pokud je mezi předložkou a slovem nedělitelná mezera);
- celý řádek – trojité kliknutí na řádku;
- celý dokument – **Ctrl+A**;
- jeden znak – **Shift+šipka v daném směru**;
- od kurzoru do konce slova – **Ctrl+Shift+šipka v daném směru**;
- od kurzoru na začátek řádku – **Shift+Home**;
- od kurzoru na konec řádku – **Shift+End**;
- od kurzoru na začátek dokumentu – **Ctrl+Shift+Home**;
- od kurzoru na konec dokumentu – **Ctrl+Shift+End**.

Opravy textu a krok zpět

Již napsaný text lze libovolně přepisovat, mazat, doplňovat či jinak opravovat. Například nepotřebný text označíte a začnete psát text nový nebo klávesou **Insert** přepnete do takzvaného přepisovacího režimu (počet napsaných znaků nahradí stejný počet znaků původních). Opětovným stiskem klávesy **Insert** přejdete zase do běžného režimu psaní.

K opravám textu patří i mazání. Napsaný text se maže klávesou **Backspace**, která ruší znaky od aktuální polohy kurzoru směrem zpět, to znamená doleva. Klávesou **Delete** se mažou znaky směrem dopředu, to znamená doprava (obr. 2).

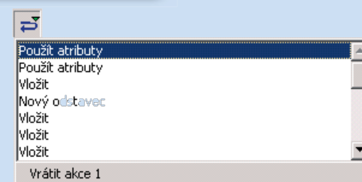
Určitě užitečnou funkcí je také krok zpět. Pokud se vám totiž podaří něco při úpravě textu pokazit, omylem smazat nebo špatně zformátovat, stačí kliknout na ikonu **Zpět**,

Obr. 2

kterou najdete na panelu funkcí. Další možností je z nabídky **Úpravy** vybrat položku **Zpět** či stisknout klávesy **Ctrl+Z**.

Textový editor Writer má více kroků zpět; stačí kliknout myší na zelenou malou šipku na ikoně **Zpět**, a zobrazí se vám seznam na-

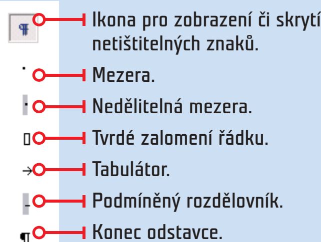

Obr. 3

posledy provedených akcí, které můžete vrátit (obr. 3).

Pokud se později rozhodnete, že jste krok zpět udělali zbytečně, klikněte hned na sousední ikonu s názvem **Znovu**.

Co jsou netištitelné znaky

Netištitelné znaky výrazně ovlivňují úpravu dokumentu, ale při standardním nastavení se netisknou. Patří mezi ně tabulátor, skrytý text, mezera, konce odstavce, nedělitelné mezery a další (obr. 4).

Obr. 4

Jestliže si potřebujete prohlédnout netištitelné znaky, klikněte na ikonu **Netisknutelné znaky zap/vyp**, která se nachází na hlavním panelu nástrojů (standardně je zobrazen v levém okraji okna).

Úpravy textu

Vzhled vašeho textu může záviset na mnoha věcech a nastaveních. Určitě k nim patří typ použitého písma, jeho velikost, barva a zvýraznění. Proto základní úpravy písma máte převážně snadno dostupné na panelu objektů, pro složitější úpravy je třeba otevřít příslušná dialogová okna.

Potřebujete-li rychle změnit druh nebo velikost písma, nejprve text označte a poté klikněte na rozbalovací šipku u druhu písma na panelu objektů (obr. 5).

Nyní si kliknutím myší vyberte typ písma; změna se na vybraném textu okamžitě projeví. Jestliže chcete změnit také velikost písma, klikněte na šipku u rozbalovacího seznamu velikostí a požadovanou velikost jen kliknutím vyberte. Velikost písma se udává v bodech a 3 body přibližně odpovídají 1 mm po vytištění, ne na obrazovce.

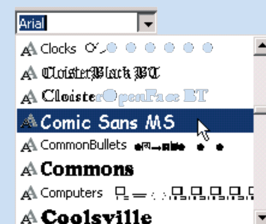
Chcete-li změnit písmo na tučné, klikněte na ikonu **Tučné**; potřebujete-li kurzivu, klikněte na ikonu **Kurzíva**; chcete-li podtržené písmo, klikněte na ikonu **Podtržené**.

Snadno můžete změnit i barvu písma, a to pomocí ikony **Barva písma**, která se nachází také na panelu objektů. Sousední ikona umí text zvýraznit.

Pokud byste potřebovali složitější nastavení pro text, klikněte v nabídce Formát na příkaz Znak. Zobrazí se dialogové okno s pěti kartami, na kterých lze různé vlastnosti postupně nastavit.

Všimněte si, že se zde nachází například karta Pozadí, která umí opravdu podbarvit jen vybrané znaky; tato vlastnost se zde oproti Wordu nevztahuje na celý odstavec.

Marie Franců

Obr. 5

Jak otevřít nebo uložit sešit Excelu?

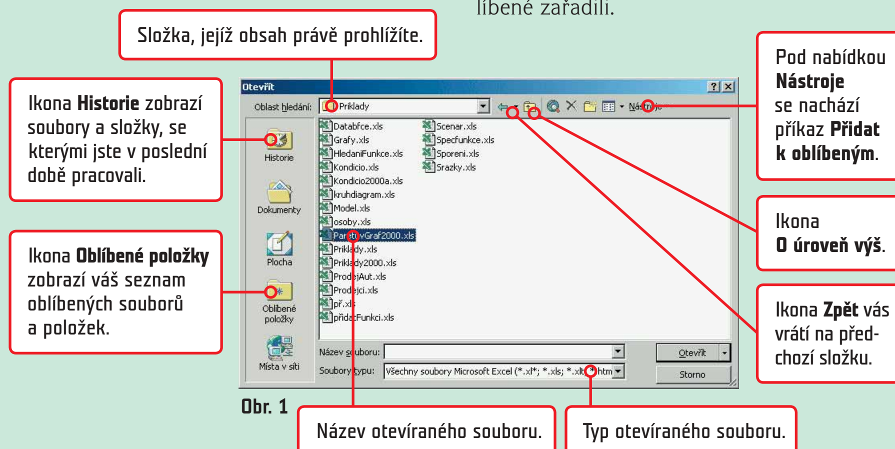
Po přečtení nadpisu si můžete říci, že to je jednoduché, v této oblasti přece v Excelu nejsou žádné záludnosti. Záludnosti opravdu ne, ale jsou zde zajímavé věci, které se dají při práci s Excelem vhodně použít.

Otevření a uložení souboru

Obecně se dá říci, že Excel, stejně jako jiné programy, používá pro otevírání a ukládání standardní příkazy **Otevřít**, **Uložit** a **Uložit jako** z nabídky **Soubor**. Podporuje dlouhé názvy souborů a výchozí přípona je *.xls*. Protože se Excel v rámci Office XP orientuje na práci v síti, čte a ukládá i formáty *.html*.

Pokud se podíváte do dialogových oken *Otevřít* (obr. 1) nebo *Uložit jako*, zjistíte, že se zde nachází některé společné zajímavé ikony. Například pomocí ikony **Zpět** nebo **O úroveň výš** můžete snadno listovat ve složkách a potřebný soubor tak můžete vyhledat rychleji. Rychleji najít potřebnou složku či soubor pomohou také ikony v levé části dialogového okna.

Po kliknutí na ikonu **Historie** se zobrazí soubory a složky, s kterými jste v poslední době pracovali. Zajímavá je i ikona **Oblíbené položky**, která vám zase zobrazí vaše oblíbené složky či soubory, s nimiž například často pracujete a které jste si právě proto mezi oblíbené zařadili.

Obr. 1

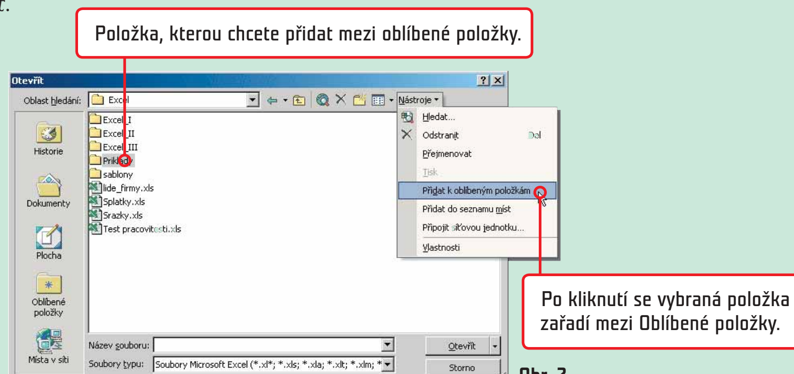
Jak přidat složku nebo soubor mezi oblíbené položky?

Tuto akci můžete provést v okně *Otevřít* i v okně *Uložit jako*. Postup si ukážeme v okně *Otevřít*.

V nabídce **Soubor** klikněte na příkaz **Otevřít**. Poté v zobrazeném dialogovém okně nalistujte soubor nebo složku, které chcete mezi oblíbené položky zařadit.

Nyní zbývá už jen otevřít nabídku **Nástroje** a v ní kliknout na příkaz **Přidat k oblíbeným položkám** (obr. 2).

Při příštím otevírání nebo ukládání souborů můžete vyzkoušet ikonu **Oblíbené položky** v levém okraji okna. Po kliknutí na ni by se takto zařazený soubor nebo složka již měly v okně pro otevření či uložení souboru zobrazit.

Obr. 2

Co vše umí Excel načíst

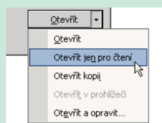
Ve verzi Excelu v rámci Office XP můžete načíst bez problému soubory z předchozích verzí Excelu, dále soubory dBASE (dbf), Lotus 1-2-3 (wk?), Quattro Pro (wq1, wb1), textové soubory (rtf, txt, csv), soubory MS Works a soubory záložní (xlk, bak). Také můžete otevírat webové stránky (htm, html) či různé doplňky (Add-Ins, xla, xll). Velký význam má především načítání textových souborů, neboť textový soubor můžete použít jako převodní můstek z jiného softwaru (například ze speciálního programu pro účetnictví) do Excelu za účelem dalšího zpracování potřebných údajů. Stačí v dialogovém okně *Otevřít* vybrat ze seznamu *Soubory typu* volbu **Textové soubory (*.prn, *.txt, *.csv)**. Poté se otevře průvodce, který vám celý import dat pomůže správně uskutečnit.

Jak otevřít sešit jen pro čtení

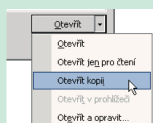
Nechcete-li si omylem přepsat některá data, můžete sešit vytvořený v Excelu otevřít jen

pro čtení. V dialogovém okně *Otevřít* klikněte na rozbalovací šipku vedle tlačítka **Otevřít** a poté na příkaz **Otevřít jen pro čtení** (obr. 3).

Sešit se otevře a můžete v něm číst, vyhledávat údaje apod. Pokud byste však provedli změny, lze soubor uložit jen pomocí příkazu **Uložit jako** z nabídky **Soubor**, a to tak, že soubor uložíte pod novým názvem.

Obr. 3. Po kliknutí se soubor otevře jen pro čtení.

Obr. 4. Po kliknutí se vytvoří a otevře kopie souboru.

Jak otevřít kopii sešitu

Při některých činnostech byste zase mohli potřebovat otevřít kopii již existujícího sešitu. Například proto, že chcete soubor měnit, ale přesto nechcete, aby omylem došlo ke změně původních dat. V takovém případě lze v dialogovém okně pro otevření souboru kliknout na rozbalovací šipku vedle tlačítka **Otevřít** a poté na příkaz **Otevřít kopii** (obr. 4).

> Chcete-li vybrat nesousedící soubory umístěné v jedné složce, klikněte na název jednoho souboru, podržte klávesu **Ctrl** a klikněte na názvy dalších požadovaných souborů.
>
> Chcete-li vybrat soubory sousedící, klikněte na první soubor, podržte klávesu **Shift** a klikněte na název posledního souboru.

Pokud otevřete kopii sešitu, ve složce obsahující původní sešit bude vytvořena jeho nová kopie.

Současné otevření více sešitů

Jestliže víte, že potřebujete současně pracovat s více soubory vytvořenými v Excelu, nemusíte je otevírat postupně, ale zkuste je otevřít současně.

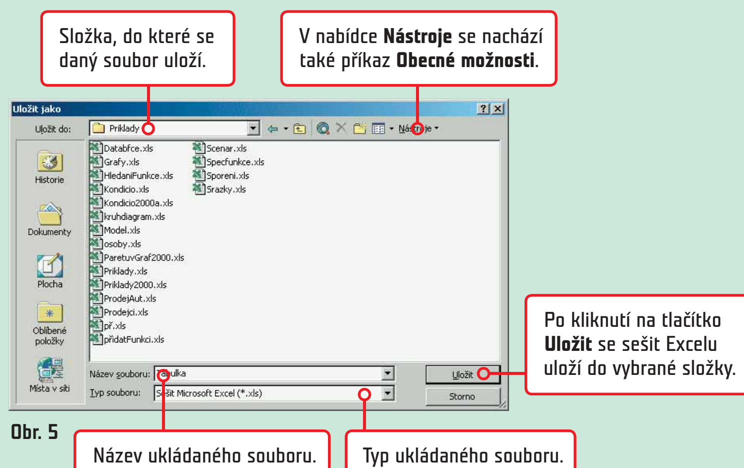
V dialogovém okně pro otevření souboru stačí označit více souborů a poté kliknout na tlačítko **Otevřít**.

Jak na ukládání souboru

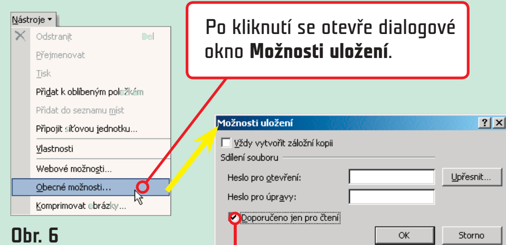
Podobně jako dialogové okno pro otevírání excelovského souboru vypadá také dialogové okno pro ukládání. Jestliže soubor ještě nebyl uložen, je jedno, zvolíte-li příkaz **Uložit**, nebo **Uložit jako**. V obou případech se objeví dialogové okno *Uložit jako*, kde musíte zadat název souboru, jeho typ a umístění (obr. 5).

Formáty, které Excel ukládá

Excel umí ukládat do předchozích verzí Excelu, zvláště do Excelu 5.0/95 nebo do formátu 97-2000 & 5.0/95, dále do formátů Lotus 1-2-3 (wk4, wk3, ...), dBASE (dbf), Quattro Pro (wq1) či do textových souborů. A samozřejmě do formátu webových stránek (htm, html) a do excelovských šablon (xlt).

Obr. 5

Obr. 6

Uložení jen pro čtení

Jestliže sdílíte s ostatními uživateli sešity s daty, můžete pro ochranu dat zvolit:

- možnost otevřít sešit jen pro čtení,
- možnost otevřít sešit pouze s heslem.

Při ukládání souboru prostřednictvím příkazu **Uložit jako** z nabídky **Soubor** klikněte v zobrazeném dialogovém okně na nabídku **Nástroje**. Z ní pak vyberte příkaz **Obecné možnosti** (obr. 6).

Nyní zaškrtněte políčko **Doporučeno jen pro čtení** a potom klikněte na tlačítko **OK** (obr. 6) a soubor uložte.

Při každém pokusu otevřít takto uložený sešit se zobrazí zpráva, která doporučuje otevření sešitu jen pro čtení, pokud nebude nutné uložit změny (obr. 7). Uživatelé mohou sešit upravovat a provedené změny uložit až potom.

Uložení s heslem

Chcete-li jiným uživatelům zabránit ve změnách a v jejich uložení, uložte soubor s heslem. Pokud však heslo používáte, dobře si jej zapamatujte, protože jinak se do souboru již nedostanete.

Při zadávání hesla záleží také na tom, zda použijete malá, nebo velká písmena.

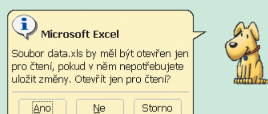
Při ukládání excelovského sešitu můžete zvolit heslo pro otevření sešitu, to znamená, že soubor mohou otevřít pouze ti uživatelé, kteří toto heslo znají – při otevírání sešitu se Excel nejprve zeptá na heslo.

Jestliže při ukládání sešitu zvolíte *Heslo pro úpravy*, mohou sešit otevřít všichni uživatelé, ale změny mohou dělat jen ti, kteří heslo znají (obr. 8).

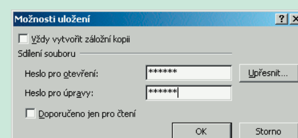
Při otevírání takto uloženého sešitu se Excel na heslo zeptá; pokud heslo neznáte, dovolí vám soubor otevřít pouze pro čtení.

Marie Franců

> V sešitu zajištěném heslem pro zápis můžete uložit změny bez použití hesla, otevřete-li ho nejdříve jen pro čtení. Proveďte v sešitu požadované změny a potom ho uložte pod jiným názvem. Je-li sešit uložen pod jiným názvem, heslo není vyžadováno a sešit je dostupný pro úpravy.

Obr. 7. Pomocník navrhuje otevřít soubor jen pro čtení.

Obr. 8. Nastavení hesla pro otevření souboru a nastavení hesla pro úpravy.

Ovládání rozhraní pro řadu jazykových programů II

V minulém PPK jsme si ukázali, jak u jazykových výukových programů od firmy LANGMaster vytvořit nový uživatelský účet a jak můžete při výuce využívat internet. Dnes si ukážeme, jakým způsobem můžete procházet jednotlivé stránky kurzu.

Obsah kurzu

V dalším textu budeme předpokládat, že jste v kurzu již přihlášeni a že jste na úvodní obrazovce klikli na šipku **Start** (obr. 1).

K obsahu kurzu přistupujete prostřednictvím tlačítka **Moje výuka – Učební materiály**. Kurz je rozdělen na cvičení, gramatiku a fráze. Data pro procvičení jsou rozdělena do lekcí. Gramatika je rozdělena podle gramatických jevů, které se zde probírají. Pro procházení jednotlivými lekcemi slouží výukový plán. Nechcete-li jej využívat, můžete k jednotlivým cvičením přistupovat pomocí obsahu.

Zobrazení seznamu učebních materiálů

V horním panelu klikněte na tlačítko **Moje výuka** a z nabídky vyberte položku **Učební materiály** (obr. 2). Objeví se seznam výukových materiálů. Klikněte na materiál, který vás zajímá.

Zobrazení obsahu

Vyvolejte dialogové okno se seznamem výukových materiálů a klikněte na položku, jejíž obsah chcete zobrazit. V okně se zobrazí stránka označené položky. Potom v levé dolní části okna klikněte na záložku **Obsah** (obr. 3).

Úrovně obsahu

Obsah je rozdělen do úrovní. Podle přehlednosti si můžete zobrazit první, druhou nebo třetí úroveň obsahu. K zobrazení jednotlivých úrovní můžete použít tlačítka v dolní části okna s obsahem. Modrá tlačítka s čísly 1, 2 a 3 slouží k zobrazení konkrétní úrovně. Zelené tlačítko s hvězdičkou zobrazí všechny úrovně obsahu (obr. 4). Kliknete-li např. na modré tlačítko s číslem 2, zobrazí se druhá úroveň obsahu bez ohledu na to, kolik úrovní bylo zobrazeno předtím.

Uzavření obsahu

Chcete-li obsah uzavřít, klikněte na tlačítko **Skrýt obsah**, které najdete v pravém dolním rohu obsahu (obr. 4).

i

Výukový plán je předem připravený seznam, který udává, v jakém pořadí budete jednotlivé stránky kurzu procházet. Po instalaci kurzu máte k dispozici studijní plán, který vás postupně provede celým kurzem.

Celý obsah kurzu je rozdělen na stránky. Každá stránka může být v jednom ze tří stavů: *Nedotčeno*, *Hotovo* nebo *Vyřazeno*. Stav stránky můžete snadno zjistit v obsahu podle symbolu před názvem stránky. Symbol *Hotovo* má tvar kola pro aktivní cvičení a tvar odrážky pro poslech. Poměr barev zelené a hnědé v kolečku ukazuje úspěšnost, se kterou jste cvičení splnili.

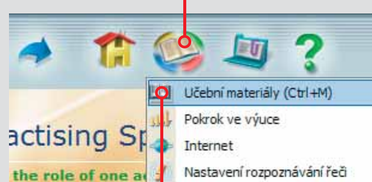

Obr. 1. Předpokládáme, že jste na úvodní obrazovce klikli na šipku Start.

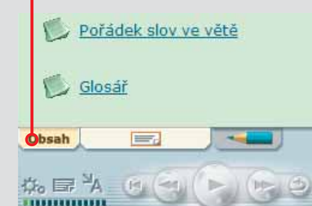
1. Klikněte na tlačítko **Moje výuka**.

Obr. 2

2. Klikněte na položku **Učební materiály**.

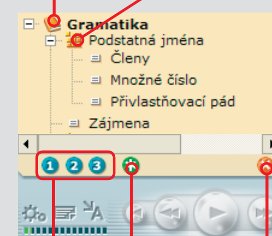
3. Klikněte na záložku **Obsah**.

Obr. 3

1. úroveň obsahu.

2. úroveň obsahu.

Obr. 4

Tato tlačítka zobrazí jednotlivé úrovně obsahu.

Tímto tlačítkem zobrazíte všechny dostupné úrovně.

Obsah skryjete kliknutím na tlačítko **Skrýt obsah**.

Procházení kurzem

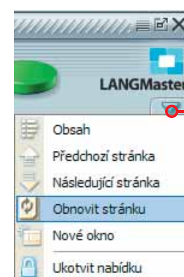
Chcete-li kurzem listovat, můžete pro vyhledání počáteční stránky za účelem listování použít obsah. Pro prohlížení předchozích a následujících stránek slouží šipky **Zpět** a **Vpřed** na horní liště (obr. 5).

Chcete-li, aby se stav stránky změnil na „Hotovo“, je třeba v pravém dolním rohu okna kliknout na šipku **Pokračovat**. V případě, že jste na dané stránce vypracovali nějaké cvičení, prvním kliknutím na tuto šipku dojde k vyhodnocení tohoto cvičení a druhým kliknutím se posunete na další stránku. Nejjednodušší metodou pro průchod kurzem je však použití připraveného výukového plánu. V tomto případě pouze stačí používat šipku Pokračovat – ta sama zařídí vyhodnocení cvičení i přesun na další stránku podle výukového plánu. Navíc při tomto způsobu práce máte jistotu, že projdete všechny stránky kurzu a žádnou omylem nepřeskočíte.

Obr. 5. Šipky pro listování stránkami.

Chcete-li cvičení vynulovat a zkusit jej vypracovat ještě jednou, klikněte na modrou šipku **Další funkce** v pravém horním rohu okna a z nabídky vyberte příkaz **Obnovit stránku**.

Tlačítko **Další funkce**.

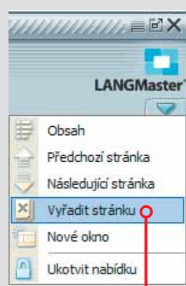
Vyjmutí stránky ze výukového plánu

Kurz je rozdělen na jednotlivé stránky. Studijní plán je připraven tak, aby vás provedl všemi stránkami. Je však možné některé stránky ze studijního plánu vyjmout.

Zobrazte si stránku, kterou chcete z plánu vyjmout. Poté klikněte na tlačítko **Další funkce** a z nabídky vyberte příkaz **Vyřadit stránku** (obr. 6).

To, že je stránka vyřazena, poznáte podle toho, že na horním panelu je symbol vyřazené stránky (obr. 7).

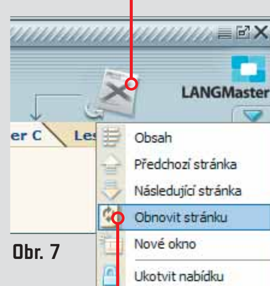
Příkaz **Obnovit stránku** můžete využít také v případě, že potřebujete vynulovat hodnoty, které jste zapsali do cvičení na zobrazené stránce.

Obr. 6

Kliknutím na položku **Vyřadit stránku** dojde k vyřazení stránky ze studijního plánu.

Symbol vyřazené stránky.

Obr. 7

Klikněte na tlačítko **Další nabídka** a poté na položku **Obnovit stránku**.

Obnova vyřazené stránky

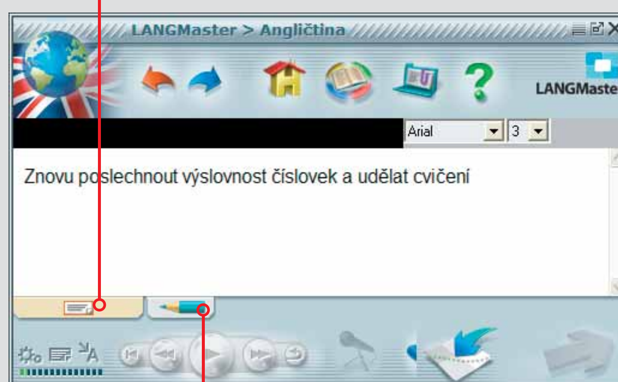
Chcete-li stránku zařadit zpět do plánu, opět ji zobrazte. Klikněte na tlačítko **Další funkce** a vyberte příkaz **Obnovit stránku** (obr. 7).

Poznámky

Chcete-li si k výkladu nebo ke cvičení připojit poznámku, nepotřebujete žádný blok ani tužku. Klikněte na záložku **Prohlížení a editace připojené poznámky**. Tím vyvoláte jednoduchý textový editor, ve kterém napíšete poznámku. Editaci ukončíte kliknutím na záložku **Stránka, ke které se vztahují doprovodné materiály a poznámky**. Budete-li si chtít příště poznámku prohlédnout, zobrazte příslušnou stránku a klikněte na záložku **Připojení a editace připojené poznámky** (obr. 8).

-mzi

Záložka **Stránka**, ke které se vztahují doprovodné materiály a poznámky.

Obr. 8

Záložka **Prohlížení a editace připojené poznámky**.

Začínáme s prezentacemi

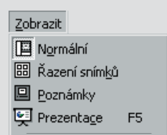
PowerPoint je program na vytváření prezentací. Je součástí kancelářského balíku MS Office.

Pro přípravu článku byl použit PowerPoint, který je součástí balíku MS Office 2000.

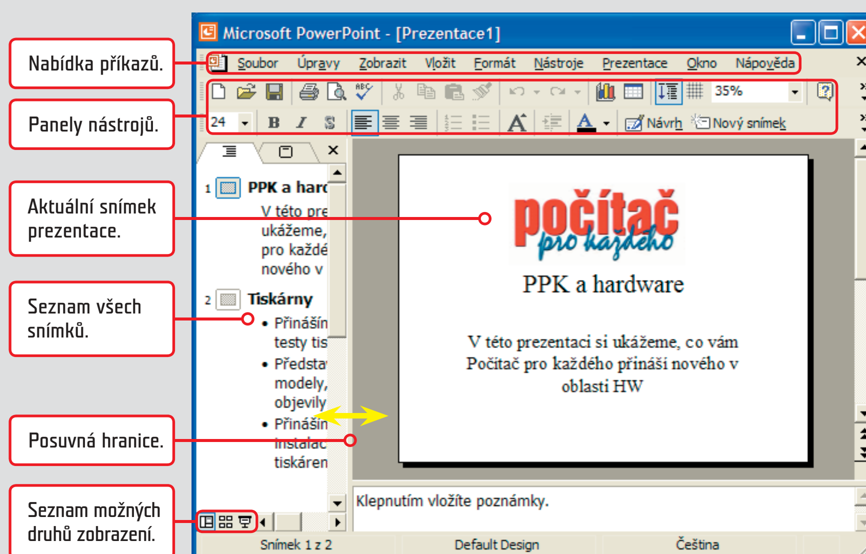
Prezentace v PowerPointu je jednou z možností, jak připravit podklady pro přednášku nebo pro výuku. Máte-li k dispozici projektor, můžete prezentaci promítnout. Není-li toto zařízení k dispozici, můžete prezentaci vytisknout a rozdat.

Každá prezentace se skládá z jednoho nebo více snímků. Snímek je možné přirovnat ke stránce dokumentu textového editoru. PowerPoint nabízí pro každý snímek, který do prezentace vkládáte, možnost vybrat jeho základní rozvržení.

Okno PowerPointu je ukázáno na obr. 1. V horní části okna je nabídka příkazů a panely nástrojů. Pod nimi je pracovní část. To, co bude v této části zobrazeno, můžete nastavit v nabídce **Zobrazit** (obr. 2). Zatím budeme využívat pouze možnost **Normální**.

Obr. 2. Možnosti nabídky Zobrazit.

Obr. 1. Okno PowerPointu při normálním zobrazení.

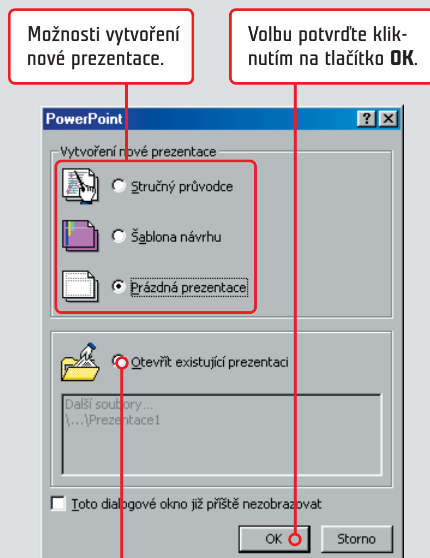
Nová prezentace

Po spuštění PowerPointu se objeví dialogové okno, které nabízí tři možnosti pro vytvoření nové prezentace nebo pro otevření prezentace již existující (obr. 3). Klikněte na kolečko u možnosti, kterou požadujete, a poté klikněte na tlačítko **OK**. Položky pro vytvoření nové prezentace nabízejí tyto možnosti:

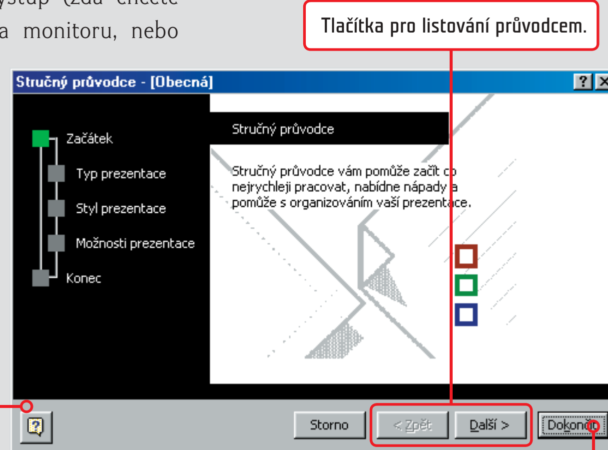
Stručný průvodce prezentací pomůže vybrat vhodnou šablonu, do které doplníte údaje, jež se budou zobrazovat ve spodní části každého snímku, dále název prezentace a předpokládaný výstup (zda chcete prezentaci zobrazovat na monitoru, nebo umístit na internet, anebo třeba černobíle tisknout).

Šablona návrhu nabídne seznam šablon, ze kterých si podle potřeby vyberete.

Prázdná prezentace zobrazí v pracovní ploše okna novou, prázdnou prezentaci, do které musíte vložit všechny snímky sami.

Obr. 3

Obr. 4. Úvodní okno průvodce.

Průvodce prezentací

Pro vytvoření základů prezentace použijeme stručného průvodce. Ujistěte se, že je v dialogovém okně označena položka **Stručný průvodce**, a poté klikněte na tlačítko **OK**.

Na obrazovce se objeví okno stručného průvodce (obr. 4). Průvodce se skládá ze tří částí, mezi kterými přecházíte pomocí tlačítek **Zpět** a **Další**.

Klikněte na tlačítko **Další**.

VOLBA TYPU PREZENTACE

V první části je třeba zvolit typ prezentace. Na levé straně okna jsou k dispozici tlačítka, která nastavují tematickou skupinu. Kliknutím na tlačítko zvolte skupinu a ze seznamu pak dalším kliknutím vyberte konkrétní prezentaci. Máte-li typ zvolený, klikněte na tlačítko **Další** (obr. 5).

VOLBA STYLU – JAK BUDETE PREZENTACI POUŽÍVAT?

V této části zadáváte, zda budete prezentaci zobrazovat na monitoru (nebo ji promítat za pomoci projektoru připojeného k počítači), nebo zda ji chcete umístit na internet, anebo zda ji chcete tisknout. Klikněte na možnost, která vám nejvíce vyhovuje, a poté klikněte na tlačítko **Další**.

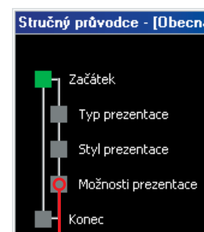
MOŽNOSTI PREZENTACE – ÚDAJE, KTERÉ SE ZOBRAZUJÍ NA KAŽDÉM SNÍMKU

Ve třetí části průvodce zadáváte název prezentace, který se objeví na prvním snímku, a také údaje, které se budou zobrazovat na každém snímku. Je to datum poslední změny prezentace a číslo snímku (stránky). Kromě toho můžete ještě připojit vlastní text. Tyto údaje se zobrazují v patičce každého snímku (za předpokladu, že vybraný styl prezentace dovolí patičku zobrazit – obr. 6). Jestliže některou z nabízených možností chcete využít, pak do editačního pole *Název prezentace* zapište text, který chcete zobrazit na prvním snímku.

Do editačního pole *Zápatí* zapište text, který se má zobrazit na každé stránce. Chcete-li, aby se v patičce každého snímku zobrazovalo číslo snímku nebo datum poslední změny v prezentaci, ujistěte se, že jsou zaškrtnuta políčka **Datum poslední aktualizace** a **Číslo snímku**.

Máte-li zadáno vše, co do prezentace chcete umístit, klikněte na tlačítko **Dokončit**.

Šablony prezentací patří mezi volitelné instalační položky. To znamená, že je nemusíte mít na svém počítači nainstalovány. Bude-li je PowerPoint potřebovat, požádá vás o vložení instalačního CD a ostatní provede již sám.

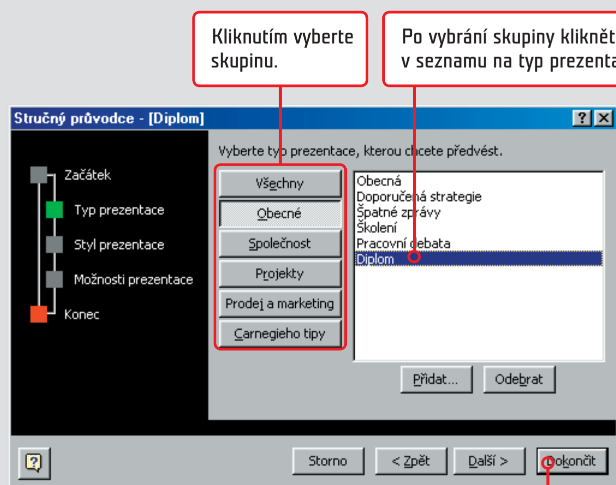

V průvodci se můžete pohybovat také pomocí schématu na levé straně okna. Postačí kliknout na čtvereček u příslušné stránky.

Kliknutím na čtvereček zobrazíte příslušnou stránku průvodce.

Kliknutím vyberte skupinu.

Po vybrání skupiny klikněte v seznamu na typ prezentace.

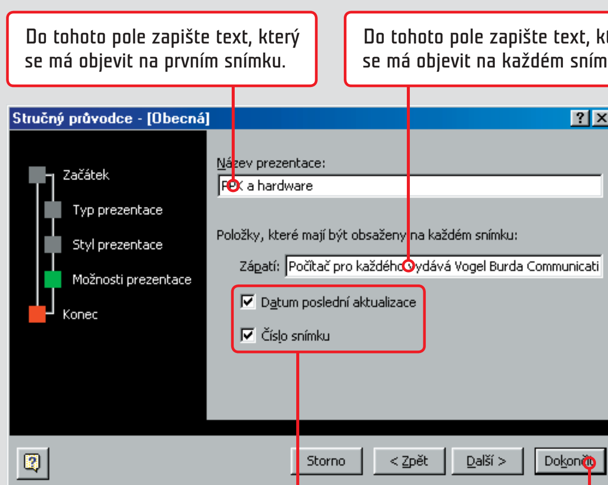

Obr. 5

Po označení typu klikněte na tlačítko **Další**.

Do tohoto pole zapište text, který se má objevit na prvním snímku.

Do tohoto pole zapište text, který se má objevit na každém snímku.

Obr. 6

Chcete-li na každém snímku zobrazit datum nebo číslo snímku, ujistěte se, že jsou příslušné položky označeny.

Po zadání požadovaných hodnot klikněte na tlačítko **Dokončit**.

Přidání a odstranění snímku

Na obrazovce teď vidíte základ prezentace. Je pravděpodobné, že některé snímky bude třeba odstranit a jiné snímky přidat.

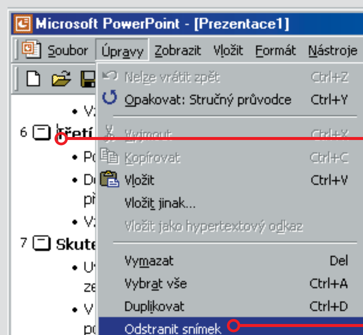
ODSTRANĚNÍ SNÍMKU

V levé části obrazovky klikněte na snímek, který chcete z prezentace odstranit. Poté z nabídky **Úpravy** vyberte příkaz **Odstranit snímek** (obr. 7).

VLOŽENÍ SNÍMKU

V levé části obrazovky klikněte na snímek, za který chcete nový snímek vložit. Poté z nabídky **Vložit** vyberte příkaz **Nový snímek**. Na obrazovce se objeví nabídka se šablonami nových snímků (např. snímek s tabulkou, snímek s odrážkami apod.). Klikněte na snímek, který chcete do prezentace vložit, a poté klikněte na tlačítko **OK** (obr. 8).

-mzi

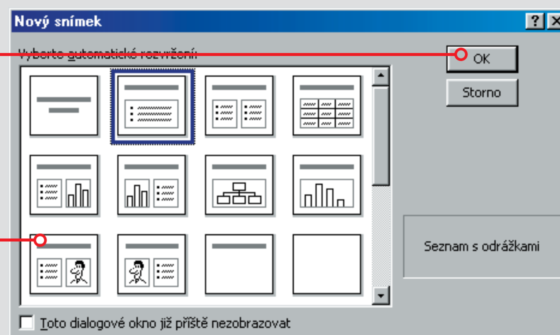

Obr. 7

Klikněte na název snímku, který chcete odstranit.

Z nabídky **Úpravy** vyberte příkaz **Odstranit snímek**.

Klikněte na tlačítko **OK**.

Klikněte na snímek, který chcete použít.

Obr. 8

Máte rádi písničky?

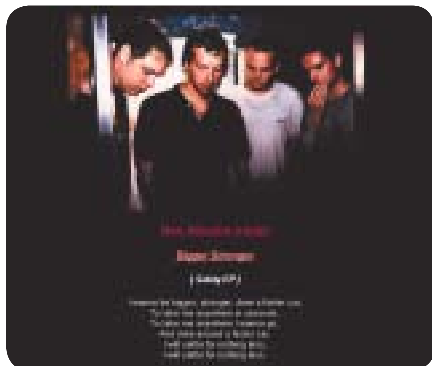

A zpíváte si rádi se svými oblíbenými interprety? Pak vás jistě mrzí, jestliže textu písničky ne zcela dobře rozumíte. Naštěstí existuje mnoho různých internetových stránek, kde jsou publikovány texty k písničkám různých interpretů a skupin.

Bohužel vás musíme hned na začátku trochu zklamat: na českém internetu totiž mnoho takových stránek nenajdete. Jestliže sháníte texty českých skupin, pak se zaměřte raději na původní stránky těchto hudebních uskupení. My se zaměříme hlavně na internet z cizích krajů a na písničky zpívané anglicky.

Always...

Na stránce *http://www.alwaysontherun.net* jsou jména interpretů a skupin (a je jich skutečně hezká řádka) roztříděna podle abecedy, takže není problém si zde svého oblíbence vyhledat. Stránky jsou aktualizovány skutečně často, takže zde najdete i mnoho novinek. Naleznete tu i odkaz na diskusní fórum, kde si můžete své zkušenosti vyměňovat s ostatními uživateli.

Na stránkách si lze prohlédnout i pěkné fotografie.

AZlyrics

Výborně zpracovány jsou také stránky *http://www.azlyrics.com*, kde najdete texty k písničkám různých žánrů. Stránka opět žije a je velmi často aktualizována. Jména zpěváků a skupin jsou roztříděna podle abecedy nebo lze využít vyhledávače. Novinky z hudební oblasti a nejnovější texty písniček si lze dát posílat do e-mailové schránky. Přidávat texty na stránky, nebo je dokonce opravovat může kdokoliv pomocí jednoduchého formuláře. Pokud po nějakých textech toužíte, v sekci Request můžete toto přání vyjádřit.

Něco za něco

Na stránky, které vám v tomto článku představujeme, je zcela volný přístup, avšak i zde platí rčení „něco za něco". Při prohlížení stránek jste bohužel často obtěžováni různými „vyskakovacími" (tzv. pop-up) okénky s nejrůznějšími nabídkami. Do těchto okének rozhodně neklikejte, kliknout je třeba na křížek v pravém horním rohu okénka. Ignorujte také různá zaškrtávací políčka; z nich se totiž může vyklubat odkaz na podezřelé stránky.

Lyricsworld

Na adrese *http://www.lyricsworld.com* najdete vyhledávač, který dokáže vyhledat texty písniček hned na několika stránkách najednou. Odpadne vám tak zdlouhavé prohledávání několika stránek.

Na stránkách Lyricscafe se lze také zaregistrovat.

Lyricscafe

Na hlavní stránce *http://www.lyricscafe.com* najdete nejnovější alba a pochopitelně také texty. Texty k písním lze vyhledávat podle abecedy nebo zadáním jména interpreta do políčka. Jména zpěváků a skupin jsou rozdělena také podle žánru, a tak vyhledávat můžete také tímto způsobem. Jestliže vám zde nějaké texty schází, můžete své přání projevit v diskusním fóru. Zde buď můžete vystupovat jako host, nebo se zde můžete zaregistrovat a užít si plný komfort.

-mia

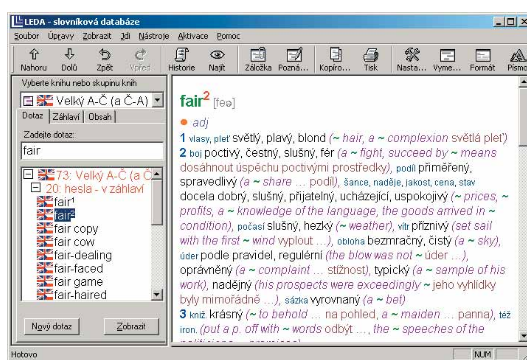
Angličtina v malíčku

Vydavatelství Leda vydalo první slovníky z nové řady nazvané Leda – slovníková databáze. Jde o soubor rozsáhlých slovníků s jednotným ovládáním. Zatím vyšly slovníky anglické a ruské, připravují se němčina, španělština a další jazyky.

Velký anglicko-český (a česko-anglický) slovník

Tento slovník si přívlastek „velký“ opravdu zaslouží. Obsahuje 280 000 anglických slov a sousloví a 454 000 českých ekvivalentů. Díky důrazu na obtížnější složky slovní zásoby, jako jsou fráze a hovorové a slangové výrazy, vás slovník nenechá na holičkách ani v případě „překladatelských oříšků“. Vedle bohatého obsahu jsou předností programu mocné vyhledávací nástroje. Vyhledávat lze česká i anglická slova včetně jejich morfologických tvarů či výrazů a včetně slov zadaných neúplně nebo nepřesně a program dokáže vyhledat také výrazy podobně znějící. Uživatel má díky širokým možnostem nastavení plnou kontrolu nad tím, ve kterých částech slovníku program vyhledává a jak zobrazí výsledek

Množství informací ve slovníku obsažených vás určitě překvapí.

Instalace a aktivace

Poměrně složitého procesu instalace a aktivace programu se týká naše výtka. Pro instalaci totiž uživatel musí využít instalační proceduru Windows (nástroj **Přidat nebo odebrat programy** z ovládacích panelů) a najít na instalačním CD ve správné složce soubor **setup.exe**. Od moderního programu bychom čekali větší komfort. Aby program po instalaci začal plně fungovat, musíte jej aktivovat (poslat výrobci registrační klíč s vyplněnou žádostí o aktivaci a posléze v programu zadat aktivační klíč, který vám výrobce pošle). To je pochopitelná ochrana proti nelegálnímu kopírování, ale i tato procedura je poněkud složitá a zdlouhavá.

hledání. Je-li zobrazený výsledek hledání rozsáhlejší, můžete v tomto textu dále fulltextově vyhledávat.

Velký anglicko-český (a česko-anglický) slovník je mocný nástroj, který plně využijí zejména profesionální překladatelé a zájemci o hlubší studium anglického jazyka. Výjimečnému rozsahu a schopnostem programu však odpovídá také výjimečně vysoká cena – 11 800 Kč (resp. 14 800 Kč pro firmu) je opravdu hodně.

Ovládání všech slovníků této řady je shodné a pomocí jednoho ovládacího programu lze současně využívat všechny slovníky, které máte instalovány.

-ihe

i

V rámci slovníkové databáze Leda vyšly tyto velké slovníky:

Velký anglicko-český (a česko-anglický) slovník
autoři: K. Hais a B. Hodek

Velký česko-ruský slovník
autoři: M. Sádlíková a kol.

V říjnu 2003 vyjdou další slovníky:

Velký česko-anglický (a anglicko-český) slovník
autor: J. Fronek

Velký německo-český (a česko-německý) slovník
autoři: H. Siebenschein a kol.

Velký španělsko-český (a česko-španělský) slovník
autoři: J. Dubský a kol.

Ceny slovníků:

Velké slovníky v oboustranné úpravě (angličtina, němčina, španělština): 14 800 Kč pro firmy, 11 800 Kč pro jednotlivce a pro zdravotnictví a školství.

Jednosměrný slovník (ruština): 8400 Kč pro firmy, 6720 Kč pro jednotlivce a pro zdravotnictví a školství.

Vydavatelství Leda vyhlašuje **soutěž o ceny** v celkové hodnotě více než 20 000 Kč.

Otázky nejsou příliš těžké:

1. Které slovníky slovníková databáze Leda v současné době obsahuje?

a) Velký anglicko-český (a česko-anglický) a Velký česko-ruský slovník.

b) Velký česko-anglický (a anglicko-český) a Velký německo-český (a česko-německý) slovník.

c) Velký anglicko-český (a česko-anglický) a Velký španělsko-český (a česko-španělský) slovník.

2. Jaké programové vybavení mají slovníky slovníkové databáze Leda?

a) ozvučenou výslovnost,

b) fulltextové vyhledávání a hledání přibližně nebo nepřesně zadaného dotazu;

c) reálie.

3. Které slovníky vyjdou v rámci slovníkové databáze Leda letos v říjnu?

a) Velký česko-anglický (a anglicko-český), Velký polsko-český (a česko-polský) slovník.

b) Velký česko-anglický (a anglicko-český), Velký německo-český (a česko-německý), Velký španělsko-český (a česko-španělský) slovník.

c) Velký španělsko-český (a česko-španělský), Velký portugalsko-český (a česko-portugalský), Velký maďarsko-český slovník.

Výherci se mohou těšit na tyto ceny:

1. cena: Velký anglicko-český a česko-anglický slovník.
2. cena: Velký česko-ruský slovník.
3. cena: Heuréka – multimediální encyklopedie.
4. cena: Francouzsko-český ozvučený slovník.

Odpovědi na otázky posílejte do 20. října 2003 buď elektronickou poštou na adresu **soutez.ppk@vogel.cz**, nebo na korespondenčním lístku na adresu **Vogel Burda Communications, redakce PPK, Na Florenci 19, 110 00 Praha 1**.

Odpověď označte heslem „Leda" a nezapomeňte uvést svou poštovní adresu. Jména výherců zveřejníme v PPK č. 21/03.

inzerce

Myš

Práci s počítačem bez té malé plastové věcičky s ocáskem, kterou jsme si zvykli nazývat počítačová myš, bychom si již nedokázali představit. Po mnoho let se její podoba nezměnila, ale poslední dobou přicházejí na trh nové a nové varianty této užitečné pomůcky.

Potřeba jednoduchého praktického ukazovacího zařízení vyvstala, když počítače dosáhly takové technické úrovně, ve které se mohly dostat do běžných kanceláří, či dokonce do domácností. To znamená, že s nimi kromě hrstky velmi vzdělaných počítačových odborníků začali pracovat i běžní lidé, pro něž nebylo jednoduché používat textové ovládání, tedy zadávání příkazů jen klávesnicí. Začaly se tedy objevovat graficky ovládané programy a operační systémy a tehdy vznikla počítačová myš.

Její výhodou je schopnost pohybovat ukazatelem s velkou přesností, rychle a jednoduše po pracovní ploše, což za pomoci klávesnice není zrovna jednoduché, i když to není nemožné.

Myš téměř nesmrtelná

Je zajímavé, že klasická počítačová myš vydržela ve své podobě poměrně dlouhou dobu. Dnes již jsou na trhu různé varianty myší, nicméně ty „úplně obyčejné“ se stále dobře prodávají. Klasická myš je vybavena kuličkou, která je ve styku s podložkou. Jak myší pohybujeme, kulička se otáčí. Uvnitř myši je kulička opřena o dva válečky, vzájemně vůči sobě otočené o 90° – jeden váleček je určen pro horizontální směr pohybu, druhý pro vertikální. (Proti nim je ještě jeden, obvykle menší váleček, který tlačí kuličku proti oněm dvěma válečkům.) Válečky se otáčejí podle pohybu kuličky. Pohyb válečků snímají senzory a převádějí je na digitální data. Ta potom putují kablíkem do počítače.

Přijímač rádiového signálu myši je malá krabička, kterou připojíte k počítači zpravidla prostřednictvím rozhraní USB.

Standardní PC myš má dvě tlačítka – pravé a levé. Levé slouží obvykle k výběru objektu na ploše a k výběru akce. Pravé je určeno převážně pro otvírání dalších nabídek. Později se na myších začalo objevovat i tlačítko třetí (střední), ale pravda je, že jinde než v počítačových hrách jej využíval málokdo.

Windows 95 toho hodně změnila

Velký impulz ke změnám představoval operační systém Windows 95. Oproti dřívějším verzím Windows (3.x) znamenal tento nový systém poměrně velký krok kupředu v možnostech, které se před uživatelem otevřely. Zvláště je třeba upozornit na to, že de facto otevřel běžným uživatelům cestu k internetu, jenž byl v té době teprve v počátcích.

A právě tato do té doby nevídaná nabídka funkcí a možností s sebou přinesla i otázku, jak všechny tyto funkce pohodlněji ovládat. Nejprve se na myši objevilo vertikální kolečko, které je podle názoru mnohých uživatelů geniálním vynálezem. Pootočením tohoto kolečka lze totiž posunovat dokument (text, tabulku, internetovou stránku apod.) ve vertikální rovině, aniž je třeba používat posuvník. Vertikální kolečko lze použít pochopitelně i pro jiné úkoly. Je nasnadě, že brzy přibylo i kolečko horizontální. To však nenašlo příliš širokou odezvu, a tak se s ním na myši setkáte jen výjimečně. Stejně tak nejsou samozřejmostí další tlačítka na bocích myši, ale některé myši jsou jimi vybaveny. Tato tlačítka mohou sloužit spíše pro různé speciální funkce, ale pro běžné ovládání Windows nejsou zapotřebí.

Pryč s kabely

Jistě vás už napadlo, že k počítači vede spousta kabelů, které nejsou zrovna skladné a pohledné. Když jsou schovány za skříní

počítače nebo pod stolem, tolik to nevadí, ale jsou-li na stole, je to často na překážku. Myší navíc uživatel pohybuje, takže kablík od ní musí mít určitou volnost, což na zaplněném pracovním stole není vždy zaručeno. Hledalo se tedy řešení, jak se kablíku zbavit. Jedním způsobem je infračervený přenos dat z myši do přijímače; ten může být na okraji stolu, a myši tedy žádný kablík v pohybu nebrání. Je však třeba zajistit prázdné místo mezi ní a přijímačem. Druhým způsobem, dnes více používaným, je rádiový přenos. V tomto případě může být přijímač

Vnitřek myši s s kuličkou je třeba občas vyčistit. Tuto operaci zvládne každý.

kdekoliv, třeba za počítačem. Spotřeba elektrické energie byla dříve při tomto způsobu poměrně veliká, a tak kvůli nutnosti používat baterie s velkou kapacitou byly rádiové myši relativně těžké. Dnes je tento problém technicky vyřešen, a tak jejich používání nic nebrání. Dnešní rádiová myš je napájena obvykle dvěma mikrotužkovými bateriemi, které při několikahodinovém denním používání vydrží půl roku i déle.

Kulička – zdroj potíží

Problémem, jenž trápí většinu uživatelů, je zanášení válečků v myši. To, že jsou válečky špinavé, poznáte snadno podle toho, že pohyb kurzoru po obrazovce není plynulý, kurzor se zadrhává. Podložka myši je přirozeně vystavena prachu z okolí, mastnotě z kůže ruky apod. Tyto nečistoty se kuličkou přenášejí do myši a na styku kuličky s válečky se vytváří nános špíny – kvůli tomu se pak pohyb kuličky nepřenáší na válečky plynule.

Proto jsou vespod myši kolem otvoru pro kuličku malá dvířka, která lze snadno otevřít, většinou pootočením. Kuličku pak vyjmeme a očistíme, stejně jako válečky (dobře to jde nehtem). Ale pozor, je třeba očistit je pečlivě po celém obvodu.

Pokud vás nebaví stále čistit kuličku, je zde další možnost – myš bez kuličky. Jde o módu přibližně posledních tří let a určitě je to trend. Kulička je v tomto případě nahrazena světelným čidlem, sondujícím pohyb myši. Je však důležité mít vhodnou podložku, aby světelná sonda pracovala správně. Jsou i speciální, poměrně drahé podložky, ale vyhovuje i obyčejná jednobarevná podložka (raději světlejší).

Aby ruka nebolela

Možná občas cítíte velkou únavu, či dokonce bolest v rameni nebo v předloktí ruky, kterou myš ovládáte. Většina lidí totiž drží paži ve vzduchu a při pohybu myší hýbe celou rukou. V takovém případě nese rameno celou hmotnost ruky a po delším užívání mohou nastat potíže. Nejlepším lékem je jako vždy prevence. Doporučujeme tedy časté uvolnění ruky i její protažení.

Můžete také vyzkoušet méně obvyklý způsob držení myši. V tomto případě má uživatel ruku v zápěstí nebo i část předloktí opřenou na stole, čímž znatelně ulevuje rameni a krku. Pohyb pak vychází jen ze zápěstí a prstů. Je však třeba zvolit myš rozměrově menší a rovněž nastavit její větší citlivost, neboť rozsah pohybu není velký. Mnohým to dělá potíže, neboť pak nedokáží myš spolehlivě ovládat. Oproti tomu jiní lidé zjišťují, že tak mohou myší pohybovat citlivěji. Pro úplnost dodáváme, že citlivost myši se například ve Windows 98 nastavuje pomocí volby *Tento počítač/Ovládací panely/Myš* na záložce *Pohyb*, a to nastavením ukazatele rychlosti na *Velká*.

Pozornost je také věnována tvaru myši. Ten musí být takový, aby myš dobře padla do ruky, aby nikde netlačil žádný hrbol či hrana a aby tlačítka a kolečka byla snadno dosažitelná prsty. Vyrábějí se dokonce i myši označené jako ergonomické – ty by měly být v tomto směru lepší než myši běžné. Různí lidé však mají různě velké ruce, a tak je vždy lepší myš si před zakoupením vyzkoušet. Pokud je myš zahnutá do strany, vyrábí se obvykle ve dvou variantách: pro leváky a pro praváky – zvolte tu správnou.

Jaroslav Smíšek

Nevidím, ale slyším

Tentokrát budeme v povídání o odečítačích obrazovky pokračovat a seznámíme vás se třemi screenreadery zahraniční výroby.

JAWS 4.51 firmy Henter-Joyce (*www.hj.com*)
– Dovozce: firma Galop (*www.galop.cz*)

Standard Edition	50 000Kč
Professional Edition	60 000Kč

Window Eyes 4.20 firmy GW Micro (*www.gwmicro.com*)
– Dovozce: firma BrailleTech (*www.brailletech.cz*)

Standard CZ	32 130Kč
Professional CZ	42 420Kč

Hal 5.20 firmy Dolphin Computer Access (*www.dolphinuk.co.uk*)
– dovozce: Proxima (*www.proximanet.cz*).

Hal, český hlas	31 950Kč

Odečítač **Jaws** poskytuje jak hlasový, tak i hmatový výstup toho, co je zobrazeno na obrazovce, podobně jako u ostatních odečítačů je samozřejmostí podpora pro většinu syntetizérů a brailleovských řádků. Odečítací program Jaws je distribuován s českou hlasovou syntézou Hlas. Screenrader Jaws podporuje na velmi vysoké úrovni práci se všemi standardními aplikacemi ve Windows. Pokud není některá aplikace dostatečně ozvučena, lze využít skriptovací jazyk, který umožňuje uživateli vytvářet vlastní skripty a tak si přizpůsobit i *nestandardní* aplikace ve Windows. Další předností je možnost nakonfigurovat odečítač tak, aby maximálně vyhovoval potřebám každého uživatele. Začátečník totiž mnohdy potřebuje slyšet daleko více informací než uživatel pokročilý. Nevýhodou odečítače je zatím nedokončená lokalizace programu, která může zvlášť začátečníkům působit při práci problémy. Odečítací program Jaws je možné používat v prostředí Windows 95/98/ME/XP/NT/2000.

Odečítací program **Window Eyes** nabízí podobně jako Jaws hlasový i hmatový výstup. Window Eyes je možné používat v prostředí Windows 95/98/ME/XP/2000. Stejně jako ostatní odečítací programy zajišťuje odečítač Window Eyes uživateli zpřístupnění všech standardních aplikací v rámci operačního systému. V případě, že aplikaci není možné zpřístupnit standardními prostředky, je možné s těmito aplikacemi pracovat pomocí tzv. uživatelských nebo hyperaktivních oken.

Zajímavostí je to, že program dokáže zpřístupnit objekty vytvořené pomocí Macromedia Flash a umístěné na webových stránkách. Program je lokalizován.

Odečítač **Hal** poskytuje jak hlasový, tak i hmatový výstup toho, co je zobrazeno na obrazovce, a pracuje pod operačními systémy Windows 98/ME/XP/NT/2000. Hal se dodává s českou hlasovou syntézou WinTalker Voice a nabízí uživateli všechny standardní funkce – rozpoznává text a grafiku tvořící prostředí Windows, a to včetně dialogových oken, ikon, tlačítek a menu. Hal spolupracuje s většinou programů pod Windows, pro zpřístupnění složitějších aplikací může být nakonfigurován. Zajímavou funkcí je možnost síťové instalace – Hal nainstalovaný na síťový server je pak možné používat na libovolné pracovní stanici. Hal je tak optimální řešení pro školicí střediska, školy, knihovny a všechny instituce, kde na počítačích pracuje více nevidomých uživatelů. Program je lokalizován.

V minulosti se u nás prodával i program outSPOKEN firmy Alva (*www.aagi.com*), jeho vývoj však byl ukončen. Výše zmíněné programy u nás patří mezi nejpoužívanější odečítače vyráběné v zahraničí. Důvodem používání zahraničních screenreaderů je implementovaná podpora pro brailleovské řádky, kterou české programy do loňského roku neměly. Brailleovské řádky, někdy nazývané také hmatové displeje, jsou zařízení, která převádějí text zobrazený na obrazovce do Brailleova písma. Uživatel tedy není o dění na obrazovce informován pouze hlasem, ale údaje si může z obrazovky také číst hmatem v Brailleově písmu, což ocení především žáci při výuce češtiny a cizích jazyků, uživatelé zpracovávající velké množství textů, překladatelé, právníci apod. Důležitou předností je to, že (zejména vysokoškolští) nevidomí studenti mohou vycestovat do zahraničí a bez problémů používat tyto odečítače v cizí zemi.

RNDr. Hana Bubeníčková, Mgr. Radek Pavlíček
Metodické centrum informatiky SONS
info@brno.braillnet.cz

Škola zítřka

O využití počítačů při výuce se popsalo již mnoho papíru a internetových stránek. Zavítáte-li na letošní Invex, můžete navštívit alespoň ukázkovou třídu.

Počítači je v dnešní době vybaveno hodně škol a na trhu jsou k dispozici výukové programy od řady výrobců. Nevýhodou většiny z těchto programů je to, že poskytují jen malé možnosti pro to, aby si je mohli učitelé přizpůsobit pro své potřeby.

V současné době se připravuje řešení, které by mohlo být velkým krokem vpřed. Učitelé si podle svých potřeb sestaví podklady pro konkrétní hodinu a data si přitom vyberou z databáze videoukázek, textových nahrávek, obrázků a textů.

Součástí mohou být třeba i příklady pro test v hodině nebo zadání domácí přípravy.

Počítače ale nemohou nahradit učitele. Dobrý učitel je vždy základem dobré výuky a tak tomu bude i nadále.

Počítače by měly sloužit pouze jako podpůrný prostředek, na kterém může učitel demonstrovat pokusy, které jsou buď nebezpečné (například pokusy chemické) nebo pro něž nemá ve škole dostupné vybavení.

Počítače je možné použít také při výuce jazyků nebo jiných humanitních předmětů.

> i
> Chcete se výuky účastnit? Pak se co nejdřív zaregistrujte na internetových stránkách *http://registrace.branavedeni.cz.*
>
> Můžete přijít i s dětmi, jen je třeba rezervovat si celou učebnu. V učebně je k dispozici šestnáct počítačů pro výuku. Děti, které nemají o práci v učebně zájem, se mohou pobavit v herní části stánku.
>
> Učebna je součástí stánku firmy Microsoft; najdete jej v pavilonu V.

Příprava materiálů

Nemusíte se obávat toho, že si každý učitel bude muset dělat přípravy sám. Spíš se počítá s tím, že podklady připraví učitelé a tyto podklady budou k dispozici i ostatním vyučujícím na škole. Na uvážení ředitele školy pak bude, zda si tyto podklady ponechá v rámci know-how školy, nebo zda je nabídne i školám ostatním.

Program učebny

Ukázková hodina je určena hlavně pro žáky a učitele středních a základních škol. Během vyučovací hodiny se v několika prezentacích seznámíte s prostředím tzv. Class serveru, který zajišťuje přípravu a správu výukových materiálů.

S ukázkou výuky se můžete seznámit již od pondělka, v plném provozu bude učebna ve čtvrtek a v pátek. Nicméně i v prvních třech dnech budete moci projít celou hodinou, pouze bude k dispozici menší počet počítačů.

> i
> Každý účastník dostane časopis, učitelé obdrží malé dárky v podobě cédéček s prezentovanými produkty. Po dohodě bude možné získat také plnou verzi Class serveru.

Hodina je rozdělena na dvě části, v té první se posluchači seznámí s projektem a v druhé si vyzkoušejí výuková data. Tato data dodávají přední výrobci výukových programů.

Do učebny můžete přijít i s dětmi, ale je nutné včas se zaregistrovat na internetu. Přijdete-li bez ohlášení, riskujete, že učebna bude obsazena.

Kromě zmiňovaného projektu uvidíte v praxi také systém Baltík od firmy SGP. Tento program provádí žáky prvními kroky při vytváření programů. Jeho obrovskou výhodou je to, že vše provádíte pomocí myši a nemusíte (alespoň pro začátek) znát žádný programovací jazyk.

-mzi, foto: R. Subin

Pozvánka na Invex

Také letos se bude v Brně konat mezinárodní veletrh informačních a komunikačních technologií Invex. Výstaviště se jako každý rok v říjnu chystají navštívit nejen odborníci na informační technologie, ale také zájemci z řad široké veřejnosti. Na této dvoustránce najdete několik tipů, co zajímavého bude na letošním Invexu k vidění.

The Best of Invex

Letos už počtvrté proběhne vyhlášení nejlepších exponátů veletrhu pod názvem The Best of Invex. Nejlepší výrobky a služby z oboru ocení redakce odborných časopisů, mezi nimiž jsou také naše tituly Počítač pro každého a Chip. Slavnostní vyhlášení výsledků na základě hlasování odborné poroty proběhne v úterý 7. října odpoledne.

Job Fair

Akci s názvem Job Fair (trh práce) najdete v pavilonu B. Tato akce je určena jednak pro manažery počítačových firem, které hledají nové lidi, jednak pro zájemce o zaměstnání v tomto oboru – zejména pro vysokoškoláky.

Game Hall a mistrovství ČR v počítačových hrách

Pavilon Z dostane výmluvný název Game Hall a bude věnován počítačovým hrám a hráčům.

Po výrazném úspěchu loňského, nultého ročníku mistrovství ČR v počítačových hrách, konaného právě na Invexu, proběhnou finálové turnaje také letos a budou probíhat po celou dobu veletrhu. Do finále se během roku probojovalo přes 400 špičkových hráčů počítačových her u nás. V pavilonu Z bude divákům poskytnut profesionální komentář a na několika velkoplošných pro-

Kdy, kde a za kolik?

Invex se koná v Brně na Výstavišti v týdnu od 6. do 10. října.

Otevírací doba:
Pondělí – čtvrtek 9.00 – 18.00 hod.,
pátek 9.00 – 16.00 hod.

Vstupné
6. a 7. 10. 2003: odborné dny, celodenní vstupenka – **500 Kč**
8. 10. 2003: odborný den, celodenní vstupenka – **200 Kč**
8. 10. 2003: zlevněná vstupenka pro vysokoškoláky (po předložení vysokoškolského průkazu) – **100 Kč**
9. a 10. 10. 2003: celodenní vstupenka – **200 Kč**
9. 10. 2003: zlevněná vstupenka – **100 Kč**
10. 10. 2003: zlevněná vstupenka – **50 Kč**

nejatraktivnější boje o peněžní ceny v celkové výši 2,5 milionu korun. Nad mistrovstvím letos převzalo záštitu Ministerstvo informatiky ČR.

DVD Hall

Kromě her najdete v pavilonu Z i další bouřlivě se rozvíjející druh zábavy. V expozici nazvané DVD Hall výrobci představí domácí kina a také atraktivní filmy na DVD.

Antivirová konference

Naše vydavatelství pořádá na Invexu již tradiční antivirovou konferenci. Zájem o nejnovější poznatky z oboru bezpečnosti dat neustále roste, neboť stále více lidí využívá služeb internetu a zároveň se objevuje čím dál více nebezpečných počítačových virů. Ve středu 8. října se můžete i vy přijít podívat do salonu 103 v administrativní budově BVV a poslechnout si některou ze zajímavých přednášek předních odborníků. Hlavním magnetem konference bude Eugen Kaspersky, světová hvězda tohoto oboru.

Program antivirové konference 8. 10. 2003

9.15	Přivítání a úvod (Milan Loucký, Vogel Burda Communications)
9.30	Viry a internet v roce 2003 (Pavel Baudiš, Alwil Software, Praha)
10.00	Počítačové viry ve světě mobilním (Tomáš Přibyl, AEC Brno)
10.30	Men in Grey (Petr Zahradníček, Grisoft Software Brno)
11.00	Kdy přijde první superčerv? (Tomáš Vobruba, AEC Brno)
11.30	Efektivní ochrana firemní pošty (Ondřej Vlček, Alwil Software, Praha)
12.00	Poučení z krizového vývoje (Petr Odehnal, Grisoft Software Brno)
12.30	eTrust Secure Content Management (Peter Dulay, Computer Associates)

Škola budoucnosti

Před časem se zdálo, že stačí do škol instalovat počítače a koupit několik cédéček, a podpora výuky bude vyřešena. Ukazuje se, že tomu tak není. Učitelé, kteří chtějí při výuce naplno využít počítače, si stěžují, že jsou stávajícími výukovými produkty příliš svázáni a musí se jim přizpůsobovat. O tom, že to jde i jinak, se můžete přesvědčit ve stánku firmy Microsoft v pavilonu V. Bude tam v provozu ukázková učebna. V ní se budete moci seznámit s novým systémem správy výuky. Více o této akci si přečtěte v samostatném článku na straně 48.

WiFi Life 2003

Akci s názvem „WiFi LiFe 2003 … powered by Intel® Centrino™" najdete v pavilonu Y. Budete se moci seznámit s aktuálním stavem nabídky bezdrátového přístupu k internetu a také si práci s technologií WiFi na vlastní kůži vyzkoušet.

V rámci WiFi LiFe bude v pavilonu Y veřejnosti k dispozici bezplatný hot spot (bezdrátový přípojný bod) pro připojení k internetu, obsluha v pavilonu seznámí příchozí s praktickým využitím WiFi v denním životě.

Kromě uvedených akcí najdete na Výstavišti samozřejmě také tradiční stánky s prezentací nejnovějších výrobků a služeb z oboru počítačů a komunikací. Doporučujeme vám rozmyslet si ještě před návštěvou Invexu, která oblast vás zajímá, a pobyt na veletrhu si trochu naplánovat. Pomohou vám přitom seznamy vystavovatelů a vystavovaných produktů – tyto seznamy najdete na internetových stránkách veletrhu na adrese *www.invex.cz*.

Pojďte s námi na pivo

Předplatitelé našli v tomto vydání PPK vložený kupon na pivo. Pokud Invex navštívíte a budete-li mít chuť chvíli posedět u piva, vyplňte prosím malý dotazníček na zadní straně kuponu a vyměňte jej za půllitr piva (nebo nějakého nealkoholického nápoje). Stánek najdete na volné ploše před pavilonem B. Těšíme se na vaši návštěvu.

-ihe

Co se událo u operátorů

Oskar spustil službu MMS a T-Mobile zaviroval celou zemi nákazou svých nových tarifů.

Posílejte obrázky i prostřednictvím Oskaru

Tak už se konečně dočkali i majitelé SIM karet nejmladšího operátora – na začátku září Oskar konečně spustil MMS. A aby to „oskarákům“ nebylo líto, nabídl jim hned tři služby.

Základem všeho je FotoPošta MMS, umožňující posílat obrázky, zvuky, animace i delší texty mezi jednotlivými telefony. Zprávy lze posílat do sítí všech českých mobilních operátorů. Pokud příjemce nevlastní telefon podporující multimediální formáty, Oskar mu doručí SMS s kódem, pomocí něhož si může MMS vyzvednout později na internetových stránkách operátora. Zaslání jedné zprávy MMS stojí 9,50 Kč bez DPH. Aktivace je zdarma na zákaznické lince, prostřednictvím internetové či hlasové samoobsluhy nebo odesláním SMS na číslo 7700 ve tvaru MMS A XXXX (osobní kód pro vstup do internetové samoobsluhy Oskaru). Majitelé telefonů Nokia, Samsung či Sony Ericsson mohou navíc odeslat SMS ve tvaru MMS NAST XXXX NOK (u modelů Samsung SAM, u modelů Sony Ericsson SOE) na číslo 7700 a přijde jim zpráva SMS, která jejich telefon automaticky pro příjem MMS nastaví. Majitelé ostatních značek najdou nastavení na internetových stránkách Oskaru. Součástí spuštění MMS v síti Oskar je i nabídka zvýhodněných MMS telefonů – můžete si pořídit Sony Ericsson T610 za zvýhodněnou nabídku, tedy za 5577 Kč, nebo Nokii 6100 za 4977 korun.

Druhou službou je MMS Studio, což je internetový editor a úschovna multimediálních zpráv. Pomocí MMS Studia si můžete MMS sami vytvářet z obrázků, animací, zvuků a dlouhých textů. Vybírat můžete z galerií nebo použít vlastní zvuky a fotografie. Vše pak lze archivovat ve schránce o velikosti 5 MB. Pokud si chcete z webu poslat zprávu, neplatíte za každý obrázek či zvuk zvlášť. Můžete zprávu složit z několika součástí až do celkové velikosti 100 kB a za ty platíte najednou jako za jednu zprávu. Měsíční paušál za používání MMS Studia je 40 Kč. Poslání MMS z telefonu do schránky v rámci MMS Studia stojí 2 Kč bez DPH.

Poslední službou je multimediální zpravodajství MMS Magazín. Jeho prostřednictvím si lze objednat zpravodajství či zábavu – vybrat si můžete zhruba ze sedmdesáti kategorií, od pravidelného zpravodajského přehledu (sekce Zprávy) přes sportovní události (Sport), snímky srážek z meteorologických

radarů (Počasí), dívku Blesku (Erotika), vtipy (Zábava) a různé kuriozity (Zajímavosti) až po kuchařské recepty (Praktické). Objednávat služby lze prostřednictvím SMS, a to pomocí klíčových slov, která najdete na internetových stránkách Oskaru. Zprávy z MMS magazínu se účtují rozdílně podle typu obsahu.

Každý, kdo si aktivuje FotoPoštu, dostane MMS Koktejl – po dobu dvou měsíců obdrží denně zdarma jednu multimediální zprávu z MMS Magazínu. Noví klienti najdou Moji MMS v dárkovém koši Oskaru. To znamená, že budou (v závislosti na tarifu) moci posílat deset multimediálních zpráv měsíčně zdarma až po dobu jednoho roku. Dosavadní tarifní klienti si mohou objednat balíček Moje MMS – budou moci bezplatně odeslat deset zpráv MMS měsíčně, a to po dobu tří měsíců.

T-Mobile láká studenty

Snaha nalákat uživatele předplatních karet na tarifní programy je ze strany mobilních operátorů zřejmá již několik měsíců. Nejnovějším počinem v tomto směru je úplně nový tarif Student, který představil T-Mobile. Tím se zaměřuje právě na skupinu, která používá předplatní karty nejmasověji, a zároveň na skupinu, která nejsnadněji přechází od jednoho operátora k druhému – u paušálních tarifů je změna operátora přece jen obtížnější.

Tarif Student si může objednat středoškolák nebo vysokoškolák, kterému je 18 – 26 let a jenž vlastní kartu ISIC (např. ji získá v některých bankách ke studentskému účtu) nebo potvrzení o studiu. Tento tarif nabízí řadu zajímavých výhod – především aktivace stojí slušných 104 Kč a délka smlouvy je jen dvanáct měsíců. Nicméně nemůžete si k němu pořídit dotovaný telefon. Během každého roku si však můžete dát až na dvanáct týdnů telefon deaktivovat a po tuto dobu neplatíte paušál – nemůžete však ani volat, ani přijímat hovory.

Měsíčně pak budete platit 199,50 Kč a za to získáte 50 volných minut do všech sítí v ČR a 30 volných SMS, ovšem pouze do sítě T-Mobile. K tomu navíc tři stažení z Downloads (javovské hry, loga, zvonění nebo MMS motivy), 3 MMS odeslané z telefonu v ČR do českých mobilních sítí a tři odpovědní zprávy SMS ze služby Navigator. Po vyčerpání volných minut budete volat do sítě T-Mobile a do pevných sítí za 3,68 Kč za minutu ve špičce a za 2 Kč mimo špičku. Pokud budete chtít zavolat přátelům do ostatních českých mobilních sítí, bude vás stát minuta hovoru 4,72 Kč po celý den. Odeslání SMS, stejně jako minuta volání do hlasové schránky, vás přijde na 1,05 Kč, minuta wapování na 2,10 Kč.

Jen pro srovnání: Například s tarifem Twist SMS nebudete sice mít žádné minuty zdarma, ale nebudete platit ani měsíční paušál. Minuta volání kamkoli v ČR vás bude stát 6,60 Kč a jedna SMS 1,80 Kč. Je tedy jen na vás, zda se pro nový tarif s nižšími cenami rozhodnete.

Michaela Kloudová

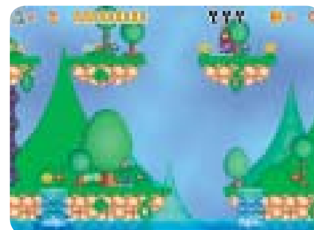
Hity PPK CD 18/2003

Vítáme vás u osmnáctého CD v roce 2003. Hlavním tématem tohoto CD jsou arkádové hry – ty hledejte v rubrice Programy/Hry. Pokud jste si někdy chtěli vytvořit vlastní šetřič obrazovky, zkuste některý freewarový prográmek z rubriky Programy/Šetřiče. Rubrika Programy/Internet se může hodit těm z vás, kteří se zabývají tvorbou internetových stránek.

Fishhead 3

freeware

Zábavná a graficky povedená hra, ve které ovládáte malou chodící rybu. Vaším úkolem je probíjet se postupně jednotlivými úrovněmi (levely). V každém levelu musíte najít tři klíče (pomocí nich otevřete trojí dveře); za posledními dveřmi najdete páku, kterou otevřete průchod do dalšího levelu. Cestou střílejte, sbírejte mince a dávejte pozor na miny.

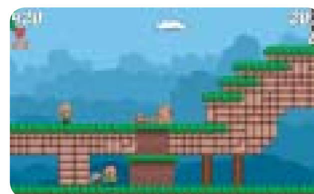

rubrika na CD: programy/hry

HappyLand Adventures

freeware

Podobná hra jako Fishhead 3. Tentokrát však žádné střílení. Vaším hlavním úkolem v každém levelu je úspěšně odvést obyvatele do bezpečí (máte na to omezený časový limit). Cestou sbírejte nejrůznější předměty, za které získáváte body. Pozor musíte dávat na nebezpečné živočichy a na další nástrahy, jež vám mohou sebrat život.

rubrika na CD: programy/hry

Převáděč souborů RTF na HTML

freeware

Tento program dokáže převést soubor formátu RTF na souboru formátu HTML. Celkem dobře je zachována struktura dokumentu a formátování. Bohužel nelze převádět obrázky, tabulky ani odkazy. Výhodou programu je přehlednost a snadná editovatelnost výsledného kódu (to se rozhodně nedá říci o konverzi pomocí MS Wordu).

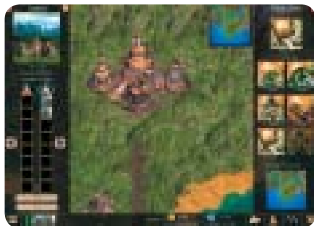

rubrika na CD: programy/internet

Warlords IV: Heroes of Etheria

hratelná demoverze

Hratelná demoverze čtvrtého pokračování oblíbené tahové strategie. V této demoverzi si můžete zahrát jednu mapu (lze hrát v single- i v multiplayeru). Plná verze (jež by měla být dostupná do konce tohoto roku) nabídne multiplayer až pro osm hráčů, nové bojové prvky, pestré kampaně a velmi dobrou hratelnost.

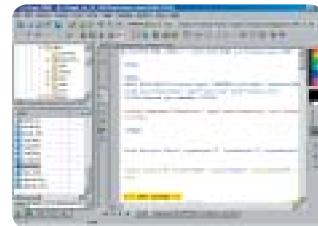

rubrika na CD: programy/hry

1st Page 2000 2.0 Final

freeware

Program 1st Page 2000 je skvělý freewarový HTML editor, jenž vám pomůže při tvorbě internetových stránek. Zajímavostí je možnost výběru ze čtyř verzí programu: Easy, Normal, Hardcore a Expert. Samozřejmostí je možnost editace více souborů najednou, možnost okamžitého zhlédnutí vytvářené stránky či zjednodušené vkládání příkazů (tagů).

rubrika na CD: programy/internet

SaverWiz 1.1

freeware

Prostřednictvím programu SaverWiz můžete snadno vytvořit šetřič obrazovky (například soubor mujsetric.scr), ve kterém se postupně zobrazují libovolné fotografie (obrázky). Lze také nastavit různé typy přechodů mezi fotografiemi (tj. při střídání fotografií dochází k různým efektům – k dispozici je třicet přechodových efektů).

rubrika na CD: programy/šetřiče

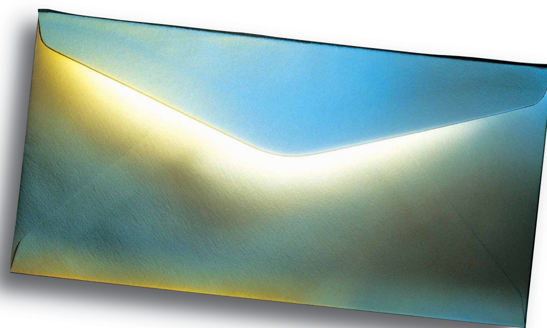
Chicken Invaders 2

hratelná demoverze

Chicken Invaders 2 je velmi pěkně zpracovaná vesmírná střílečka, ve které místo obvyklých vesmírných příšerek likvidujete dobyvačné slepice. Předností hry je výborná grafika, ještě lepší zvuk a skvělá hratelnost. Hra je sice demoverze, ale hrát ji můžete velmi dlouho a zaručeně se pobavíte.

rubrika na CD: programy/hry

Prosím vás o radu. Mám vypalovačku Teac CD-W552E a software Nero, ale vypalovačka s ním nekomunikuje. V menu „vypalovačka, zvolit vypalovačku“ mám jen Image Recorder. Co mám udělat, aby šlo vypalovat v Neru?

Problém může být v tom, že máte starší verzi programu Nero – ta vypalovačku nerozpozná. Zkuste se podívat na *www.ahead.de* nebo na *http://www.cdr.cz/?software*, odkud lze stáhnout update (novější verzi) tohoto vypalovacího programu. Po jeho nainstalování by mělo být vše v pořádku.

-mas

Můžete vysvětlit pojem automatické ukládání a vysvětlit, kde se ve Wordu zapíná?

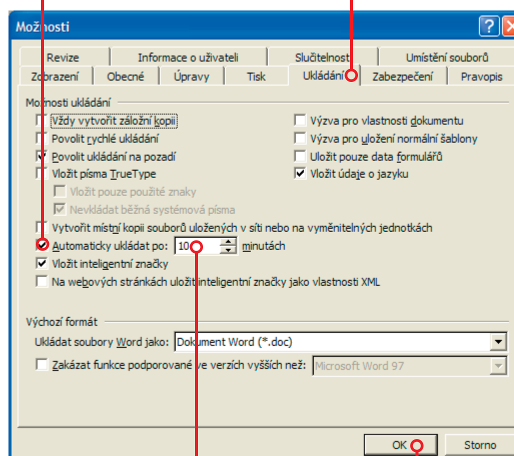
Automatické ukládání využívá MS Word v případě, že došlo k havárii systému a MS Word nebylo možné ukončit klasickým způsobem. Při dalším spuštění MS Word nabídne seznam souborů, které je možné obnovit. Obnova se děje z automaticky ukládaných dat.
To znamená, že automatické ukládání nenahrazuje příkaz Uložit.

U automatického ukládání nastavujete dobu, po jejímž uplynutí se dokument automaticky uloží.

Z nabídky **Nástroje** vyberte příkaz **Možnosti**. V dialogovém okně *Možnosti* klikněte na záložku **Ukládání**. Na této kartě vyhledejte položku **Automaticky ukládat po** (obr. 1). Chcete-li povolit automatické ukládání, ujistěte se, že je položka **Automaticky ukládat po** zatržena. V editačním poli můžete také nastavit čas v minutách, po jehož uplynutí Word dokument automaticky uloží.
Nastavení potvrdíte kliknutím na tlačítko **OK**.

Chcete-li povolit funkci Automatické ukládání, ujistěte se, že je položka zatržena.

Klikněte na záložku **Ukládání**.

Obr. 1

Zde nastavujete čas, po jehož uplynutí dojde k automatickému uložení.

Máte-li vše nastaveno, klikněte na tlačítko **OK**.

počítač pro každého

čtrnáctideník
Toto číslo vyšlo 1. 10. 2003 v nákladu 69 000 výtisků.
ISSN 1212-0723 MK ČR 7931

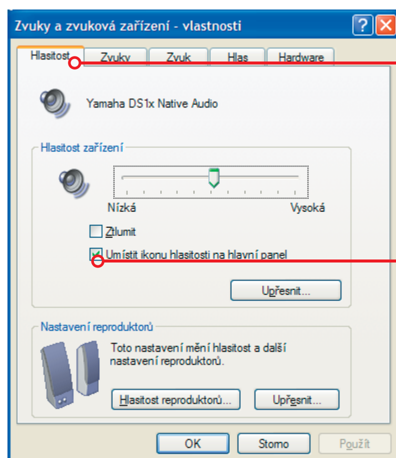
Vydává Vogel Burda Communications s. r. o.
Jednatel: Ing. Pavel Filipovič
Ředitel Vogel Computer Media: Ing. Milan Loucký
Šéfredaktor: Ivan Heisler
Redakce (redakce.ppk@vogel.cz): Norbert Gulevič, Jan Jírovec, Michaela Kadlecová, Martin Semrád, Richard Straberger, Miroslav Ziegler
Inzerce (inzerce.ppk@vogel.cz): Zuzana Hošková, tel.: 225 018 762, fax: 225 018 500
Grafická úprava: DTP Vogel
Foto: Martin Tryščuk
Externí spolupracovníci: Marie Francû, Michaela Kloudová, Jiří Lapáček, Anna Nováková, Milan Pola, Tomáš Přibyl, Miroslav Stoklasa, Pavel Trousil, Martin Ziegler
Osvit a tisk: Reproprint, s. r. o.
Předplatné: Vogel Burda Communications s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1
tel.: 225 018 946, 225 018 944, 225 018 942 (prac. doba 8 – 16 hod.)
fax: 225 018 900, abonence.ppk@vogel.cz
Předplatné a inzerce na Slovensku: Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, P. O. Box 169, 830 00 Bratislava 3, tel./fax – administratíva: +421 2 44 45 46 28, predplatné: +421 2 44 45 06 97, 44 45 45 59, e-mail: magnet@press.sk, http://www.press.sk
Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje: ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1
V prodejní síti rozšiřuje:
V České republice: síť dceřiných společností PNS, a. s.
Na Slovensku: Mediaprint & Kapa, s. r. o.

Vydavatelství
Vogel Burda Communications s. r. o.
Sokolovská 73
186 21 Praha 86
IČO 45280681
vydává časopisy CHIP, IT-NET, LEVEL, MEDIAshop, Počítač pro každého, PlayStation 2 Oficiální Magazín-CZ.
Sídlíme na adrese
Na Florenci 19, 110 00 Praha 1,
recepce A, 5. patro.

Ve Windows 98 jsem měl v pravém dolním rohu ikonu, kterou se dala nastavit hlasitost. U Windows XP tuto ikonu postrádám.

Z nabídky **Start** vyberte příkaz **Ovládací panely**. V okně ovládací panely vyberte položku **Zvuky a zařízení pro práci se zvukem a řečí**. V dalším okně pak vyberte položku **Upravit hlasitost**. Tím vyvoláte dialogové okno a v něm klikněte na záložku **Hlasitost**. Na této kartě zaškrtněte položku **Umístit ikonu hlasitosti na hlavní panel** (obr. 2).

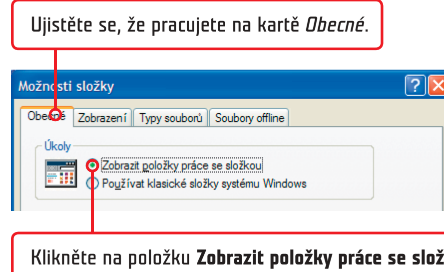

Obr. 2

Ve Windows XP mi na levé straně okna zmizel panel s nabídkou možností.

Otevřete okno, ve kterém chcete panel obnovit. Poté z nabídky **Nástroje** tohoto okna vyberte příkaz **Možnosti složky**. V dialogovém okně se ujistěte, že pracujete na kartě *Obecné*. V části *Úkoly* klikněte na položku **Zobrazit položky práce se složkou** (obr. 3) a dialogové okno uzavřete kliknutím na tlačítko **OK**.

Obr. 3

Příští číslo vyjde 15. října 2003

Nokia N-Gage

7. října přichází společnost Nokia s novým mobilním telefonem Nokia N-Gage. Ten vám umožní nejenom telefonovat, ale hlavně hrát různé hry, které se do telefonu vkládají a které se distribuují v klasických obchodech. V příštím čísle vás s tímto zařízením seznámíme.

Kam s digitálními fotografiemi

Digitálních fotoaparátů přibývá a s nimi se množí i obrázky uložené v našich počítačích. Jak však takové množství fotografií zvládnout, abyste si v nich udrželi přehled? Jak je prohlížet v počítači nebo zveřejnit na internetu? Těmto otázkám se v příštím čísle budeme také věnovat.

Příští CD: Jak věci pracují

V příštím čísle najdete plnou verzi multimediálního CD Jak věci pracují. Toto skvělé cédéčko (z dílny vydavatelství Dorling Kindersley) mohou zdarma využít všichni čtenáři časopisu Počítač pro každého. Multimediální CD Jak věci pracují vás

provede světem vynálezů. Dozvíte se, na jakém principu pracují různé přístroje, stroje, nástroje, součástky a dopravní prostředky. Jde o jedno z nejlepších cédéček, která kdy byla k počítačovému časopisu v České republice přiložena. Máte se na co těšit.

SEZNAM INZERENTŮ